

HANDLEIDING BIJ BRANDDOOS VOOR KLEUTERS

SPEEL NIET
MET VUUR

METHODIEKEN VOOR DE EERSTE, TWEEDE EN DERDE KLEUTERKLAS ROND BRAND, BRANDWONDEN EN BRANDWEER

INHOUD

INHOUD.....	03
INTRODUCTIE.....	05
WAT ZIT ER IN DE BRANDDOOS?	06
Voor de drie kleuterklassen.....	6
Voor de eerste kleuterklas.....	6
Voor de tweede kleuterklas.....	6
Voor de derde kleuterklas.....	6
WAT STAAT ER OP DE USB-STICK?	07
Map Algemeen	6
Map K1.....	6
Map K2.....	6
Map K3.....	6
WAT HEB JE NOG NODIG?	08
METHODIEKEN VOOR DE EERSTE KLEUTERKLAS.....	09
Liedje Bravo, pas op!	10
Prentenverhaal Pas op Wolf!.....	10
Kringgesprek Warm en Koud	15
Dominoverhaal Een heet bad	16
Blauw-Rood-Bingo	17
Warm-Koud-memory	18
Evacueren met Sis de slang.....	19
Kleurplaten Eerste kleuter	23
Diploma!	23
METHODIEKEN VOOR DE TWEEDE KLEUTERKLAS.....	31
Liedje Er is gevaar!	32
Prentenverhaal Kaat speelt met vuur	35
Zoekprent Waar is er gevaar?.....	38
Kleed de brandweerman aan	40
Tuuu-taaa-puzzels.....	44
Vuurmemory	46
Evacueren met Sis de slang.....	47
Het verhaal van Argus	51
Kleurplaten Tweede kleuter	53
Diploma!	53
METHODIEKEN VOOR DE DERDE KLEUTERKLAS.....	61
Liedje Ik ben 5!.....	62
Prentenverhaal Bel 112!.....	65
Symbolenspel Gevaarlijk!.....	69
Volgordespel Auw dat doet pijn!	72
Brandspel	73
Werkblaadje 112.....	77
Werkblaadje Vul de slang aan.....	78
Werkblaadjes Doolhof	78
Evacueren met Sis de slang.....	79
Het verhaal van Argus	83

Kleurplaten Derde kleuter.....	85
Diploma!	85
EINDTERMEN.....	93
Muzische vorming.....	93
Nederlands.....	93
Mens en maatschappij.....	94
Wetenschap en techniek	94
Wiskundige initiatie	94
COLOFON & COPYRIGHT	94

INTRODUCTIE

Beste leerkracht,

Wist je dat 70% van de kinderen dat thuis brandwonden oploopt jonger dan vier jaar is? Het zijn dus kleuters die door onvoorzichtigheid of onwetendheid verbrand geraken. Al dan niet ernstig. Daar willen wij samen met jou iets aan doen, daarom maakten we deze activiteitenbox speciaal voor kinderen uit de eerste, tweede en derde kleuterklas. De nadruk ligt op het leren onderscheiden van warm en koud, de gevaren van hitte en vuur leren kennen en leren evacueren.

Door met jouw kleuters rond brand en brandwonden te werken in de klas, kan je veel onheil voorkomen (en dat is nog altijd beter dan te moeten genezen). Je kan alle methodieken tijdens één themaweek gebruiken of gespreid over een langere periode. Het is ook nuttig om af en toe eens terug te komen op het thema.

We werkten verschillende methodieken uit en stopten die samen met het nodige materiaal in de box. Er is nog een beetje extra materiaal nodig, maar dat vind je gemakkelijk. De methodieken sluiten aan bij eindtermen van het kleuteronderwijs.

We wensen je veel plezier en een leerrijke tijd met deze Branddoos.

Stefaan Lauwaert
Stichting Brandwonden

WAT ZIT ER IN DE BRANDDOOS?

VOOR DE DRIE KLEUTERKLASSEN

- + Handpoppen van Vonk en Bravo.
- + Bord van Bravo bij verzamel-pictogram.
- + Rookmelder.
- + Deze handleiding.
- + 3 informatieboekjes voor ouders.
- + 1 stempel.

VOOR DE EERSTE KLEUTERKLAS

- + Vertelprenten **Pas op Wolf!**.
- + Prenten **Kringgesprek Warm en Koud**.
- + Prenten voor dominoverhaal **Een heet bad**.
- + Prenten **Blauw-Rood-Bingo**.

VOOR DE TWEEDE KLEUTERKLAS

- + Vertelprenten **Kaat speelt met vuur**.
- + Zoekprent **Waar is er gevaar?**
- + Flip-chart **Kleed de brandweerman aan + Wat doet de brandweer?**
- + Puzzels **Tuu-taa!**
- + Prentenboek en pedagogisch dossier **Argus**.

VOOR DE DERDE KLEUTERKLAS

- + Vertelprenten **Bel 112!**
- + Pancarte met cijfer **112**.
- + Puzzelprenten **Auw dat doet pijn!**
- + Productplaten **Gevaarlijk!**
- + Symboolkaartjes **Gevaar!**
- + Speldoek **Brandspel** met **5 pionnen** en **dobbelsteen** met kleurvlakken.
- + Prentenboek en pedagogisch dossier **Argus**.

WAT STAAT ER OP DE USB-STICK?

MAP ALGEMEEN

- + Deze handleiding.
- + Prent Bravo.
- + Prent Vonk.
- + Informatieboekje voor ouders.

MAP KI

- + Liedje **Bravo, pas op!** (geluidsbestand)
- + Foto's voor **Kringgesprek Warm & Koud** in 1 PDF.
- + **Blauw-Rood-Bingokleurblad**
- + Prentenblad **Warm-Koud-Memory**.
- + Kleurplaten **Eerste Kleuter**.
- + Diploma.
- + Evacuatiebordjes met **pijlen**.
- + Prenten met poes, schildpad en egel.
- + Prent met stappenplan evacuatie.
- + Film **Evacuatiefilm kleuters** (filmbestand)

MAP K2

- + Prentenblad **Vuurmemory**.
- + Liedje **Er is gevaar!** (geluidsbestand)
- + Kleurplaten met **pijlen**.
- + Kleurplaten **Tweede Kleuter**.
- + Puzzels **Tuu-taa!**
- + Diploma.
- + Prenten met poes, schildpad en egel.
- + Prent met stappenplan evacuatie.
- + Prenten **Argus**.
- + Film **Evacuatiefilm kleuters** (filmbestand)

MAP K3

- + Liedje **Ik ben 5!** (geluidsbestand)
- + Werkblad **112**.
- + Werkblad **Vul de slang aan**.
- + Werkblaadjes **Doolhof**.
- + Kleurplaten **Derde Kleuter**.
- + Kleurplaten met **pijlen**.
- + **Gevaarlijke producten en gevaarsymbolen** in 1 PDF.
- + Diploma.
- + Prenten met poes, schildpad en egel.
- + Prent met stappenplan evacuatie.
- + Prenten **Argus**.
- + Film **Evacuatiefilm kleuters** (filmbestand)

WAT HEB JE NOG NODIG?

- + Knutselmateriaal om een evacuatieslang te maken:
touw (lang genoeg om een slang te vormen met alle kleuters), ballon, krantenpapier of oude tijdschriften en behangerslijm
- + Voor elk kind een rood en een blauw potlood + andere kleurmaterialen.
- + Een computer met geluid en USB-ingang.
- + Eventueel: warme chocolademelk en kopje voor elke kleuter.
- + Een rood bakje of doosje waar de prenten van het Kringgesprek Warm en Koud in passen.
- + Een blauw bakje of doosje waar de prenten van het Kringgesprek Warm en Koud in passen.

METHODIEKEN EERSTE KLEUTERKLAS

METHODIEKEN VOOR DE EERSTE KLEUTERKLAS

LIEDJE BRAVO, PAS OP!

Dit heb je nodig

- + De handpoppen Vonk en Bravo.
- + Tekst van het liedje **Bravo, pas op!** [print van de USB-stick of kopieer de bijlage]
- + Eventueel: tekst van het versje **Mama neemt water.** [print van de USB-stick of kopieer de bijlage]
- + Liedje **Bravo, pas op!** [geluidbestand op de USB-stick].
- + Een computer met geluid en USB-ingang [zelf voorzien].

Zo werkt het

Bij deze Branddoos horen twee figuren: Vonk en Bravo.

Vonc is één en al hitte en vuur.

Bravo is zacht en koud, een druppel water die brandwonden verzacht en vuur kan blussen.

Laat Vonk en Bravo dit vertellen aan de kinderen en gebruik daarbij de handpoppen.

Vonk: Hallo, ik ben Vonk, ik ben een vlammetje. Ben ik warm of koud?

Bravo: Hoi, ik ben Bravo, ik ben een druppel water. Ben ik warm of koud?

Water kan warm of koud zijn, speel daarop in.

Bravo: Ik kan warm of koud zijn, maar ik ben lekker fris.

Vonk: Zeg, fris en koud, dat vind ik niet leuk hoor, ik wil warmte. Kennen jullie dingen die warm zijn?

Vuur, vlammen, verwarming, kop warme melk, soep, warmte van de zon, kachel, open haard, warme douche of bad ...

Bravo: Jamaar, jamaar, koud is ook leuk. Kennen jullie dingen die koud zijn?

IJsje, koelkast, sneeuwman, regen, water ...

Vonk: Maar, warm is toch gezellig?

Bravo: Dat is juist, warm kan heel gezellig zijn, maar té warm is niet gezellig. Aan vuur en hete dingen kan je je verbranden.

Vonk: Verbranden? Wat is dat?

Bravo: Verbranden is dat je je pijn doet aan iets dat te warm is of aan vuur.

Vonk: Oei, ja dat zal wel veel pijn doen, want vlammen zoals ik zijn wel héél warm hé.

Bravo: En dan moet ik komen om af te koelen wat pijn doet. Soms moet je daarvoor naar het ziekenhuis.

Vonk: Oké, we moeten dus heel voorzichtig zijn met vuur en warmte.

Bravo: Dat is juist, hé kindjes, dat is toch juist?

De kinderen zeggen samen Jaaa.

Vonk begint het liedje te neuriën.

Vonk: Zeg, ik ken een leuk liedje over warmte, zullen we het eens samen zingen?

Laat het liedje horen via de computer. Kies op de USB-stick het bestand Bravolied. Misschien moet je het eerst naar je harde schijf kopiëren. Hang de tekst van het liedje goed zichtbaar in de klas.

BRAVO, PAS OP!

Bravo, pas op! Bravo, pas op! Bravo, pas op!
Er is gevaar!
Mama vult het bad, ik sta klaar!
Pas op niet te warm, er is gevaar!
Bravo, pas op! Bravo, pas op! Bravo, pas op!
Er is gevaar!

Laat de kleuters spontaan reageren na het liedje:

Waarover gaat het liedje? Wat doet mama?

Wat is het gevaar? Waarom mag het water niet te warm zijn?

BRAVO, PAS OP!

Bravo, pas op! Bravo, pas op! Bravo, pas op! (Handen rond de mond.)
Er is gevaar! (Armen gekruist over elkaar.)
Mama vult het bad, ik sta klaar! (Draaien aan de kraan.)
Pas op niet te warm, er is gevaar! (Rechtstaan.)
Bravo, pas op! Bravo, pas op! Bravo, pas op! (Nee-beweging met vinger.)
Er is gevaar! (Armen gekruist over elkaar.)

Zing nu het liedje opnieuw met bewegingen:

Vonk: Wat kunnen jullie het liedje al goed zingen en er ook leuk bij bewegen!

Weten jullie ook wie er komt helpen als je je verbrandt aan te warm badwater?

Laat de kinderen raden naar Bravo.

Bravo springt tevoorschijn: Ja hoor, fris water helpt het best als je je verbrandt.

Zullen we nu eens een verhaal bekijken over warm en koud?

*Stap zo over naar het prentenverhaal **Pas op Wolf!**.*

Alternatieve werkvormen voor het liedje

Handjes draaien

Terwijl jij het liedje zingt (of laat horen), draaien de kleuters met hun handen op het ritme. Wanneer de muziek stopt, moeten de kinderen ook stoppen met het draaien van hun handen.

Variatie jongens – meisjes

Wanneer de kleuters het liedje goed kunnen zingen met de bijhorende bewegingen, maak je twee groepen: de brandweermeisjes en de brandweertjongens. Laat de twee groepen het liedje afwisselend zingen of de ene groep zingen en de andere de bewegingen maken.

Alternatieve werkvorm met versje Mama neemt water

Met dit gedichtje ga je aan de slag rond warme dranken. Trek bijvoorbeeld de aandacht van de kleuters door het gedicht na te spelen: neem warm water van de kraan en laat de kinderen goed volgen wat je doet.

Herhaal het gedichtje op een speelse, actieve manier: varieer in toon, tempo, volume, doe het met gebaren en beelden ... Natuurlijk mogen de kleuters het versje meezeggen.

MAMA NEEMT WATER

Kijk daar, kijk daar zie je mama staan!
Ze neemt warm water nu, met de rode kraan.
Let op en ga snel aan de kant!
Zodat niemand zich verbrandt!

PRENTENVERHAAL PAS OP WOLF!

Dit heb je nodig

+ Vertelprenten **Pas op Wolf!**

+ Handpoppen Vonk en Bravo.

+ Eventueel: warme chocolademelk en kopje voor elke kleuter [zelf voorzien].

Zo werkt het

Verhaal vertellen

De kinderen gaan in een kring zitten en jij vertelt aan de hand van de grote vertelprenten het verhaal van Wolf. Het verhaal heet: Pas op Wolf!

Wolf zit op schoot bij mam.
Hij heeft warme chocomelk, mama drinkt thee.
Gezellig bij de kachel, lekker warm.
Mama leest een verhaal over piraten op zee.

Wolf kijkt naar het kachelraam.
Hij kijkt hoe de vlammetjes dansen.
Wolf gaat voor de kachel staan.
Hij grijpt naar de vlammen met zijn handen.
Niet doen Wolf, dat is heet!
Wolf trekt zijn handen terug.
Mama zegt streng: Zo kan je je verbranden, als je dat maar weet.
Verschrikt houdt Wolf zijn handen op zijn rug.

Ook de chocolademelk is heet.
Mama vraagt: Wat moet je eerst doen?
Dàt is iets wat Wolf wel al weet.
Eerst moet je blazen, dat maakt de melk koel.
Goed zo, zegt mama, laten we met blazen beginnen.
Dan drinkt Wolf zijn melk, die maakt hem lekker warm vanbinnen.

Spring maar terug op schoot, zegt mama, kom, hop, hop.
Wolf trekt zich op aan haar rok en aan het tafelkleed.
Maar o wee, dat gaat helemaal verkeerd.
Het tafelkleed schuift van de tafel af en zo valt de theekop.
Superhete thee spat op Wolf zijn arm, dat is niet fijn.
Wolf huilt en schreeuwt van de pijn.

Snel houdt mama Wolf zijn arm onder de kraan
en zet het koude water aan.
Heel lang laat mama het koele water stromen.
De pijn vermindert, het zal wel goed komen.
Wolf wordt rustig, kijk, hij lacht alweer.
Nu nog zalf erop en voorzichtig zijn volgende keer.

Napraten over het verhaal

Neem het verhaal nog eens door samen met de handpoppen Bravo en Vonk.

Vonk: Kijken jullie nog eens mee naar de prenten? Wijs je aan waar je mij ziet staan?

Bij de voorwerpen en situaties waar Vonk te zien is, kan je volgende vragen stellen:

Wat zien jullie op deze prent dat warm of heet is?

- + Hete kachel, hete chocolademelk, hete thee van mama.

Is het gewoon lekker warm of is het gevaarlijk heet?

- + De warmte van de kachel is wel heerlijk als het buiten koud is, maar de kachel zelf én de vlammen zijn héél erg heet.
- + Chocolademelk en thee zijn pas lekker als ze niet meer heet zijn, zij moeten eerst een beetje afkoelen.

Hoe kan je weten of iets heet is of niet?

- + Je kan het vragen aan een volwassene.
- + Je kan kijken of er vlammen zijn.
- + Je kan kijken of er damp uit de kop komt.
- + Je kan je hand in de buurt houden, maar niet ertegen.

Wat moet je **niet doen om te weten of iets te warm is of niet?**

- + Je moet zeker **niet voelen** of iets warm is, zeker niet je vingers of je mond ertegen doen.
- + Je moet zeker **niet proeven** van melk, soep of chocolademelk of iets warm is.

Wat gebeurt er als je wel voelt of proeft?

- + Dan verbrand je je tong, je mond of je vingers. Dat doet pijn!

Wat moet je doen voor je warme drank drinkt?

- + Een volwassene laten proeven of de drank niet meer te heet is.
- + Blazen!

Zelf proeven

Je kan eventueel de kleuters zélf laten ervaren hoe ze moeten omgaan met warme chocolademelk.

Warm chocolademelk op en geef elke kleuter een kopje melk. Overloop nu wat belangrijk is: kijken of er damp is, voelen of het warm is door hun hand boven het kopje te houden, blazen en dan voorzichtig drinken.

Bespreek ondertussen met welke dranken of gevaarlijke situaties de kleuters zelf al in aanraking zijn geweest en wat dan de beste handelswijze was geweest.

KRINGGESPREK WARM EN KOUD

Dit heb je nodig

- + Prenten **Kringgesprek Warm en Koud** [ook op USB-stick].
- + Een rood bakje of doosje waar de prenten in passen [zelf voorzien].
- + Een blauw bakje of doosje waar de prenten in passen [zelf voorzien].
- + Handpoppen Vonk en Bravo.

Zo werkt het

Maak een kring en zet de blauwe en rode doos in het midden (op een tafel of op de grond).

Zet of leg Vonk bij de rode doos en Bravo bij de blauwe doos. Vertel de kleuters nog niet wat er gaat gebeuren.

Elk kind krijgt nu een prentje maar mag er nog niet naar kijken.

Leg nu uit dat de rode doos voor warme dingen is en de blauwe voor koude dingen.

Wie wil er eerst aan de beurt zijn? Dat kindje mag kijken wat er op het prentje staat, het tonen aan de andere kinderen en het dan in de koude of warme doos leggen.

Laat Vonk of Bravo vragen waarom het kind de prent in de rode of blauwe doos legt. Dit bespreken jullie dan in de kring. Volgende vragen kunnen daarbij aan bod komen:

Wat voel je als je aan het voorwerp komt dat op het prentje staat?

Wat betekenen blauw en rood op een kraan?

Blauw = koud. Warm = rood.

Je kan dus weten of er warm of koud water uit de kraan zal komen voor je de kraan opendraait.

Wat zeg je als je iets kouds aanraakt?

Brrr.

Wat zeg je als je iets warm of heets aanraakt?

Auw!

Wat zou je kunnen doen om koude dingen warm te maken en hete dingen koud?

Bijvoorbeeld: vlammen blussen, ijs laten smelten, koud water bij warm water doen, blazen op hete drank ...

Wat kan je doen als je je vingers hebt verbrand?

Héél lang onder koud (eigenlijk lauw) water houden.

DOMINOVERHAAL EEN HEET BAD

Dit heb je nodig

- + Dominobladen **Een heet bad.**

- + Handpoppen Vonk en Bravo.

Zo werkt het

Inleiding

Als inleiding vertel je het volgende met Vonk en Bravo:

Vonk: Hey liefste vurige kindjes, ik ken een heel grappig verhaaltje.

Bravo: Euh Vonk, is dat het verhaal over het bad?

Vonk: Héhé, ja Bravo, jij kent het verhaal al hé?

Bravo: Ja Vonk, ik ken het verhaal en ik vind het eigenlijk niet grappig.

Vonk: Goh Bravo, mag ik het dan niet vertellen?

Bravo: Toch wel, Vonk, en de kinderen mogen daarna zelf kiezen of ze het leuk vinden of niet.

Vonk: Oké kinderen, ik heb vijf prenten bij het verhaal. Als jullie die juist naast elkaar leggen, dan kom je te weten hoe het verhaaltje gaat.

Puzzelen

Je kan deze activiteit op twee manieren doen:

- + Jullie lossen de domino klassikaal op. Vonk toont telkens een dominoblad aan de groep en vraagt of dit de juiste prent is. Is dit de eerste prent? Welke prent past erbij? Kijk eens naar de kleurranden van het blad. Is dit de volgende prent? Klopt het verhaal?

of

- + Je kiest telkens vijf kleuters die in een afzonderlijke hoek de reeks maken, los van de rest van de klas. Geef elke kleuter een dominoblad en laat hen samen de reeks maken. Kom opnieuw samen in een kring als alle kleuters aan de beurt zijn geweest. Leg de reeks in de kring voor een nabespreking. De andere kinderen kleuren ondertussen een kleurprent (Kleurplaten Eerste Kleuter op USB-stick) of doen per twee of drie de Warm-Koud-Memory.

Nabespreking

Vonk: Vonden jullie het een grappig verhaal?

Bravo: Nee natuurlijk niet, dat kindje springt in een veel te heet bad. Dat is toch niet grappig?

Vonk: Oei, had hij dan pijn?

Bravo: Ja natuurlijk had hij pijn. Wat deed zijn papa om de pijn te verminderen?

Hij zette de jongen onder koud stromend water. Het water mag niet té koud zijn, lauw is beter. Maar je moet wel lang (ongeveer 20 minuten) onder het water blijven met de brandwond.

Vonk: De jongen had ook iets kunnen doen voor hij in het bad stapte.

Bravo: Wat dan?

Vonk: Eens voelen of het water niet te heet was of het aan zijn papa of mama vragen.

Bravo: En hoe maak je water dat niet te heet is?

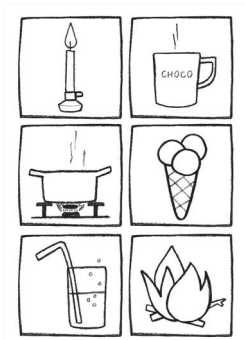
Vonk: Door ons te mengen.

Bravo: Heel juist Vonk: door warm en koud water samen uit de kraan te laten stromen.

BLAUW-ROOD-BINGO

Wat heb je nodig?

- + Voor elk kind een **Blauw-Rood-Bingo**kleurblad [print van de USB-stick of kopieer de bijlage].

- + 6 **Blauw-Rood-Bingo**prenten

- + Voor elk kind een rood potlood en een blauw potlood (stift, wasco ...) [zelf voorzien].
- + Handpoppen Vonk en Bravo.

Zo werkt het

Deze methodiek is een herhaling van wat de kinderen tot nog toe hebben gezien over warm en koud. Deel de bingo-kleurbladen en de kleurpotloden uit en laat Bravo en Vonk volgende uitleg geven:

Bravo: Jullie juf (of meester) zal meteen prenten tonen. Zoek die prenten op je blaadje.

Vonk: Als je een prentje vindt van iets dat warm is, trek er dan een rode cirkel rond.

Bravo: En als je een prentje ziet van iets dat koud is, trek er dan een blauwe cirkel rond.

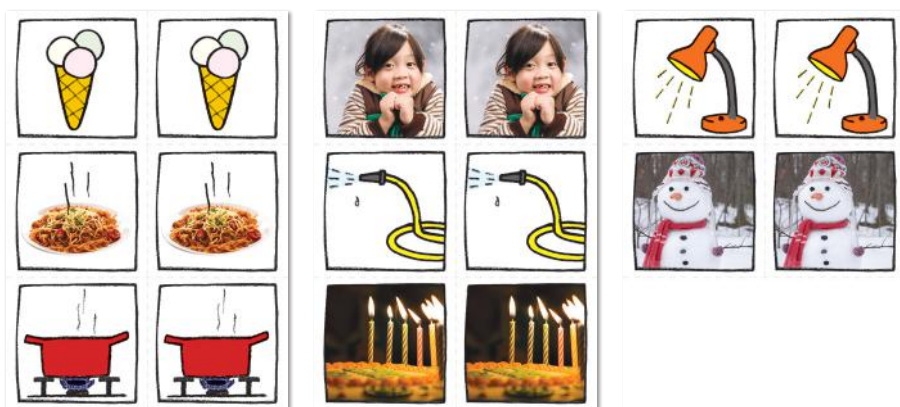
Bravo & Vonk samen: Veel plezier.

Laat nu één voor één de bingo-prenten zien, geef de kinderen de tijd om rood of blauw te omcirkelen op hun bingo-blad en bespreek meteen de prent.

WARM-KOUD-MEMORY

Wat heb je nodig?

- + Prentenblad Warm-Koud-Memory [print van de USB-stick of kopieer de bijlage].

- + Handpoppen Vonk en Bravo.

Zo werkt het

De kinderen spelen deze memory per twee. Dit kan in een afzonderlijk hoekje of met de hele klas tegelijkertijd. Print/kopieer en knip de memoryafbeeldingen uit en leg de prenten omgekeerd op tafel geschikt in rijen van vier. Doe dit voor elk groepje.

Als de kinderen klaarzitten aan hun tafeltje, leggen Vonk en Bravo het spelletje uit.

Vonk: Jullie mogen om de beurt twee kaartjes omdraaien.

Bravo: Als het twee dezelfde kaartjes zijn, mag je ze bij jou leggen. Je mag dan nog een keer twee kaartjes omdraaien.

Vonk: Maar als het niet twee dezelfde kaartjes zijn, dan draai je de prenten weer om.

Bravo: Dan mag het andere kindje twee kaartjes omdraaien.

Vonk: Speel verder tot alle kaartjes op zijn. Wie de meeste kaartjes heeft, wint het spelletje.

Bravo: Dus goed kijken en onthouden waar je de prentjes hebt gezien.

Vonk: Veel plezier!

Spelvariant

Dit kan je spelen met maximum zestien kinderen. Elk kindje krijgt een prent in handen en mag die niet tonen aan de andere kinderen. Op jouw teken gaan de kinderen op zoek naar het kindje met dezelfde prent. Als dit kind is gevonden, blijven de twee bij elkaar staan. Je doet dan de nabespreking.

Bij die nabespreking kunnen de kinderen elkaar de vragen stellen, bijvoorbeeld: Wat staat er op jouw prentje?, Is het warm of koud?...

Nabespreking

Bij dit spel is de naverwerking vrij belangrijk, je kan volgende dingen doen:

Laat de kleuters de prenten benoemen.

- + IJs, spaghetti (of: eten), pan op het vuur, kind met warme kleren (muts, sjaal, wanten/handschoenen), sneeuwman, brandweer(man), kaarsjes, taart, lamp/licht.

Stel vragen over de prenten:

- + Is het koud of warm?
- + Wat moet je doen met warme spaghetti die net uit de pan komt?
Warme spaghetti (of ander warm eten) stop je niet direct in je mond, je blaast er eerst op.

- + Waarom mag je niet aan een brandende lamp komen?
Een lamp die brandt, kan heel warm zijn, niet aankomen dus!
- + Wanneer trek je een sjaal, muts, handschoenen en warme jas aan?
Als het buiten koud is, krijg je lekker warm met warme kleren aan.
- + Waarom moet je voorzichtig zijn met kaarsjes op een verjaardagstaart?
Een kaarsje is leuk, maar ook warm. Je mag ze wel lekker uitblazen als je jarig bent.
- + Wat doet de brandweerman? Wanneer komt de brandweerman?
De brandweer komt als er brand is, de brandweermannen blussen dan de brand.
- + Mag je aan een pan komen die op het vuur staat?
Nee, nooit aankomen, dat is iets wat mama en papa doen.

EVACUEREN MET SIS DE SLANG

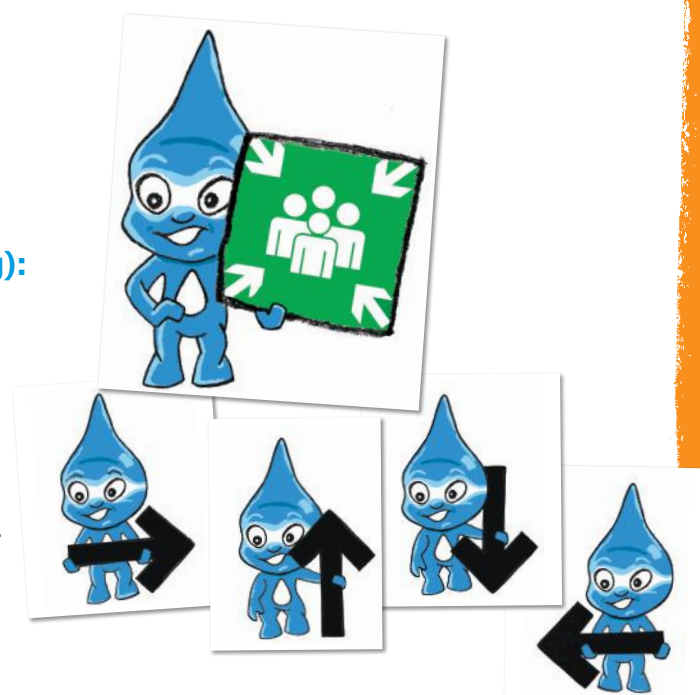
Dit heb je nodig

De materialen voor deze knutselactiviteit moet je zelf voorzien:

- + Touw (lang genoeg om een slang te vormen met alle kleuters).
- + Ballon.
- + Krantenpapier of oude tijdschriften.
- + Behangerslijm.

Dit zit in de branddoos (voor de evacuatie-oefening):

- + Bord met Bravo bij het verzamel pictogram.
- + Rookmelder.
- + Stempel van Bravo.
- + Film **Evacuatiefilm kleuters** [op USB-stick].
- + Handpop Vonk
- + Evacuatiebordjes met pijlen
- + Prenten poes, schildpad en egel, prent stappenplan [op USB-stick].

Zo werkt het

Dit is een knutselactiviteit voor de hele klas. Jullie maken een evacuatietouw dat je kan gebruiken om alle kinderen te evacueren in geval van nood. Met de evacuatieslang blijven de kinderen beter bij elkaar.

Je mag uiteraard je eigen creativiteit de vrije loop laten, maar wij geven hieronder een knutselidee.

Als Sis de evacuatieslang klaar is, doen jullie een evacuatie-oefening.

Zo maak je Sis de slang

- + Blaas de ballon op tot een redelijke grootte.
- + Kleef met de kleuters (in groepjes) de ballon vol papier. Voorzie genoeg lagen papier, zo wordt het hoofd van Sis goed stevig.

Evacuatie

Vonk legt uit wat 'evacuatie' betekent: dat je weg gaat van een plaats waar het gevaarlijk is naar een veilige plaats.

Wanneer moet je evacueren?

Als je het geluid van de rookmelder hoort of wanneer je ouders of juf/meester (of een andere volwassene) het zegt.

Toon nu de rookmelder aan de kinderen, leg uit dat dit toestel ergens in de gang hangt en zal piepen als er rook is (en dus ook brand is). Een rookmelder maakt héél veel lawaai, dus de kinderen moeten niet bang zijn dat ze hem niet zullen horen. Zeg de kinderen dat ze best hun oren dichtstoppen, want dat je de rookmelder zal laten piepen. Demonstreer dan even de rookmelder. Hij maakt al veel lawaai als je je oren dicht hebt, wie dat wil, mag nog eens luisteren zonder vingers in de oren. Demonstreer eventueel de rookmelder nog een keer.

Vonk vraagt:

- + Wat moet je doen als een rookmelder afgaat?
Rustig blijven en onmiddellijk je klas of je huis verlaten.
- + Hebben jullie thuis een rookmelder?
- + Waarom moet je evacueren bij brand?
Bij brand is er rook en als je die inademt, word je heel ziek. Je moet dus zo snel mogelijk naar buiten gaan zelfs als de brand nog klein is.
- + Wat mag je zeker niet doen bij brand?
 - Je verstoppen.
 - Wild rondlopen of rennen (blijf rustig!).
 - Een deur opendoen die warm aanvoelt of waar rook vanonder komt.
 - Naar de rook toe lopen.

Evacuatie stappenplan

Bekijk eerst in de klas de film **Evacuatiefilm kleuters** en leg daarna het stappenplan uit aan de kinderen (aan de hand van de prent met het stappenplan).

Neem er de prenten bij:

1. **Poes:** de 'kleuter van de dag' zorgt dat de evacuatieweg steeds vrij is zodat we niet vallen als we snel naar buiten moeten gaan. Er staan geen boekentassen of andere hindernissen in het gangpad.
2. **Schildpad:** wanneer de rookmelder afgaat, blijven we heel rustig en gaan onmiddellijk naar buiten.
3. **Egel:** we verstoppen ons niet.
4. **Slang:** we nemen Sis de slang vast op weg naar buiten, de pijlen met Bravo wijzen ons de weg.
5. **Verzamelpaats:** je toont het bord van Bravo bij het verzamelpictogram, leg uit aan de kinderen wat dit betekent: als er brand is, dan gaan we allemaal samen naar buiten en verzamelen bij de prent die Bravo vasthoudt. Straks gaan we buiten kijken waar die prent hangt, dus waar we moeten verzamelen. We blijven hier rustig staan zodat de juf of meester kan kijken of iedereen er is.

Laat de kinderen werken met de afbeeldingen:

- + in het klein uitknippen en in de juiste volgorde kleven op een blad,
- + de grote afbeeldingen ophangen in de klas in de juiste volgorde,
- + zelf vertellen wat elke stap/elk dier betekent.

Hang de afbeelding van de poes ook bij de taken van het kindje van de dag en de afbeelding van de slang bij de evacuatieslang.

Doe een evacuatieoefening met de klas

Leg uit aan de kinderen dat ze nu zelf mogen proberen.

1. Vraag aan de kleuter van de dag of de gang vrij is van boekentassen en andere hindernissen.
2. Laat het geluid van de rookmelder horen.
3. Kinderen gaan stil en rustig naar de evacuatieslang.
4. Kinderen nemen het slangentouw vast.
5. De kinderen zingen luid het liedje 'We maken een slangetje'. De tekst van het liedje wordt gezongen op de tonen van 'We maken een kringetje' of het liedje 'In het schooltje is er een vuurtje'.
6. Kinderen en leerkracht volgen de kortste weg naar buiten.
7. Kinderen en leerkracht verzamelen op het verzamelpunt.
8. Leerkracht kijkt na of iedereen aanwezig is.

Bespreek na afloop met de kinderen wat er goed en minder goed verliep. Als beloning geef je de kinderen een **stempel** van Bravo op hun hand of arm. De stempel is een mogelijke aanleiding om het hier thuis over te hebben.

Evacuatie thuis

Voor de basisprincipes van een evacuatie thuis wordt een brochure meegegeven met elk kind. De bedoeling is om evacuatie thuis bespreekbaar te maken met de ouder(s) of verzorger van het kind en om samen een vluchtweg te bepalen en te oefenen.

Geef aan elke kleuter ook het **informatieboekje voor ouders*** mee, zo maak je brandveiligheid en evacuatie ook thuis bespreekbaar.

* Er zitten enkele informatieboekjes in de branddoos.

Bijbestellen kan via www.brandwondenvoorkomen.be bij opleiding kleuters.

Slot en reflectie

Herhaal de evacuatieoefening met de klas een paar keer gedurende de themawEEK. Stap 1 kan in de ochtend reeds worden nagegaan.

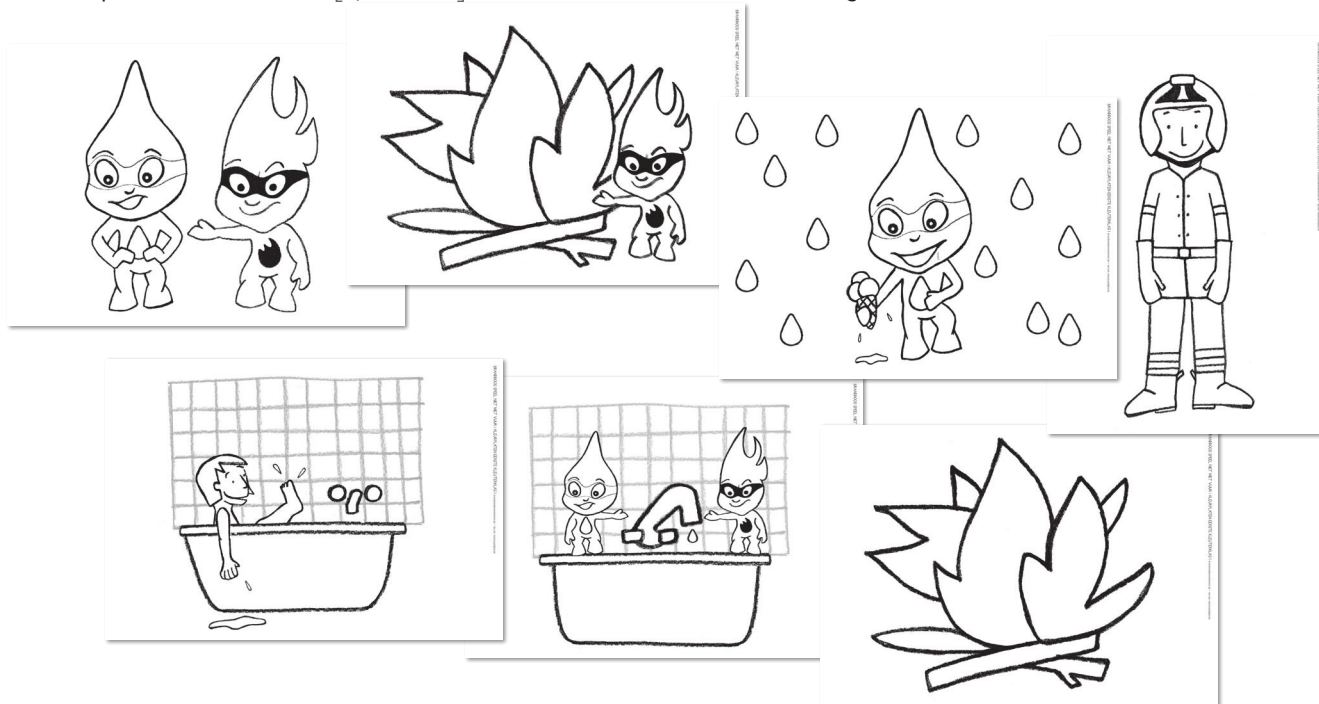
Organiseer tijdens of kort na deze themawEEK een evacuatieoefening met heel de school zodat de kindjes het verschil kunnen horen tussen een rookmelder en een brandalarminstallatie op school.

Organiseer 2 maal per jaar een evacuatieoefening met heel de school. Gebruik hiervoor de het alarmsysteem dat ook tijdens brand zou worden gebruikt. Voor de kleuterklassen raden we aan om na elke vakantieperiode een evacuatie-oefening te houden.

KLEURPLATEN EERSTE KLEUTER

Dit heb je nodig

+ Kleurplaten Eerste Kleuter [op USB-stick] die de kinderen naar hartenlust mogen kleuren in de klas of thuis.

DIPLOMA!

Na het afronden van alle methodieken, spelletjes en oefeningen, krijgt elke kleuter een **diploma** [op USB-stick].

Om het thema ook thuis te laten leven, mogen de kleuters om de beurt Vonk en Bravo meenemen naar huis voor één nachtje.

BRAVO, PAS OP!

BRAVO, PAS OP! BRAVO, PAS OP! BRAVO, PAS OP!

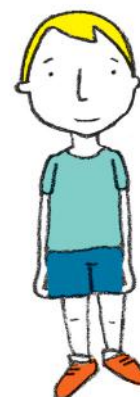
ER IS GEVAAR!

MAMA VULT HET BAD, IK STA KLAAR!

PAS OP NIET TE WARM, ER IS GEVAAR!

BRAVO, PAS OP! BRAVO, PAS OP! BRAVO, PAS OP!

ER IS GEVAAR!

MAMA NEEMT WATER

KIJK DAAR,

KIJK DAAR ZIE JE MAMA STAAN!

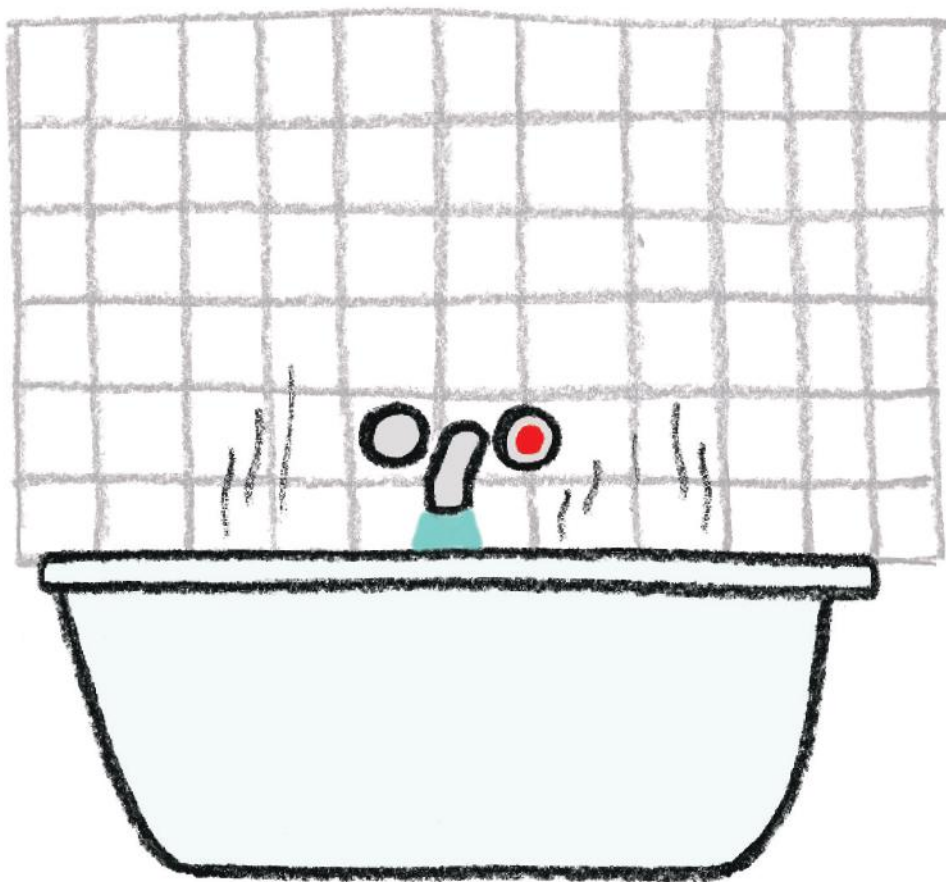
ZE NEEMT WARM WATER NU,

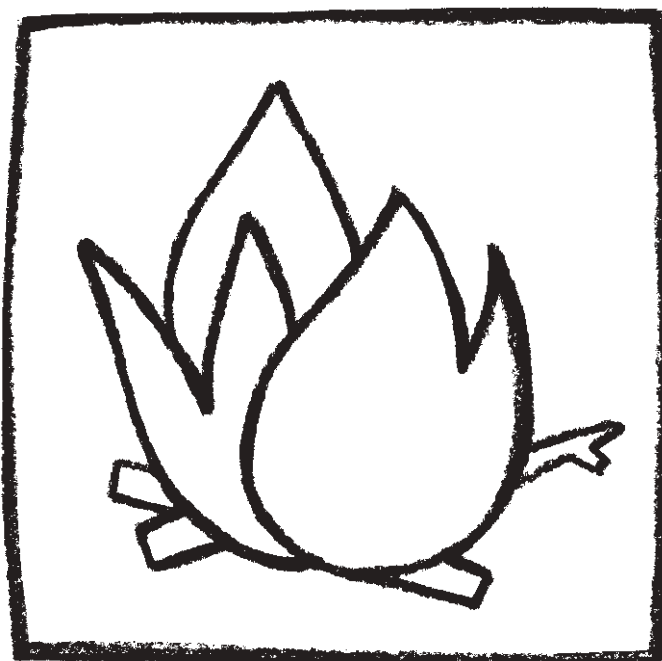
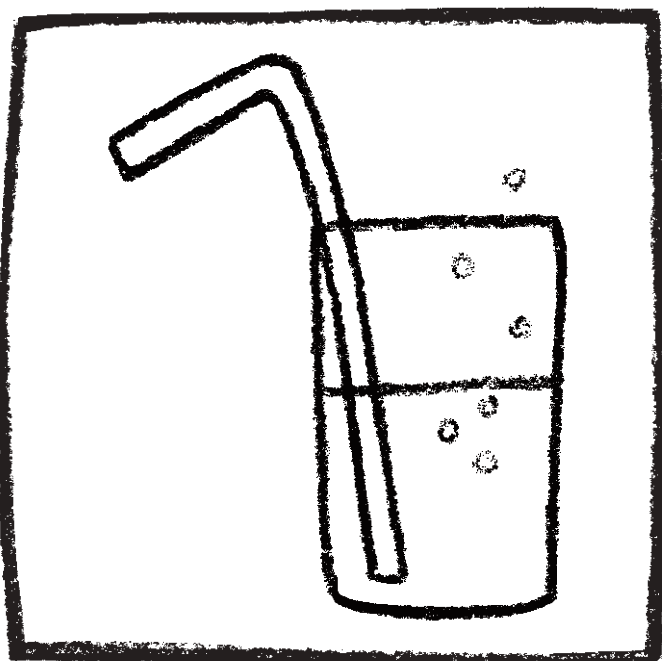
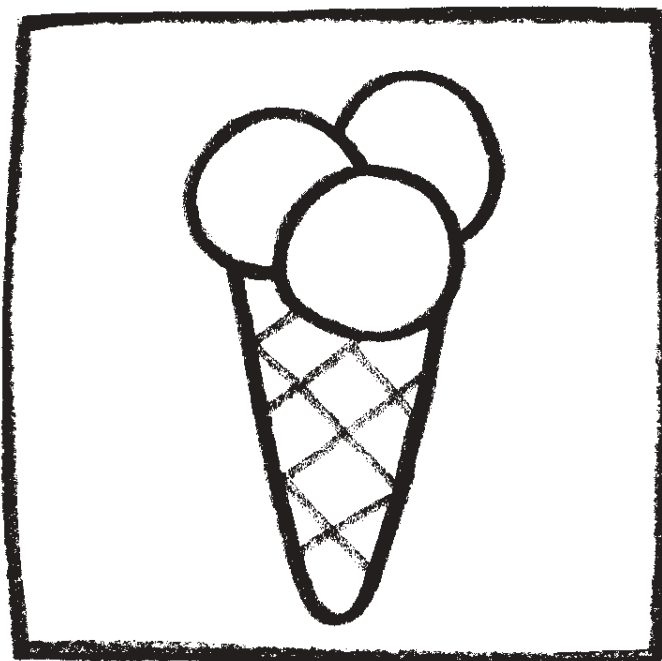
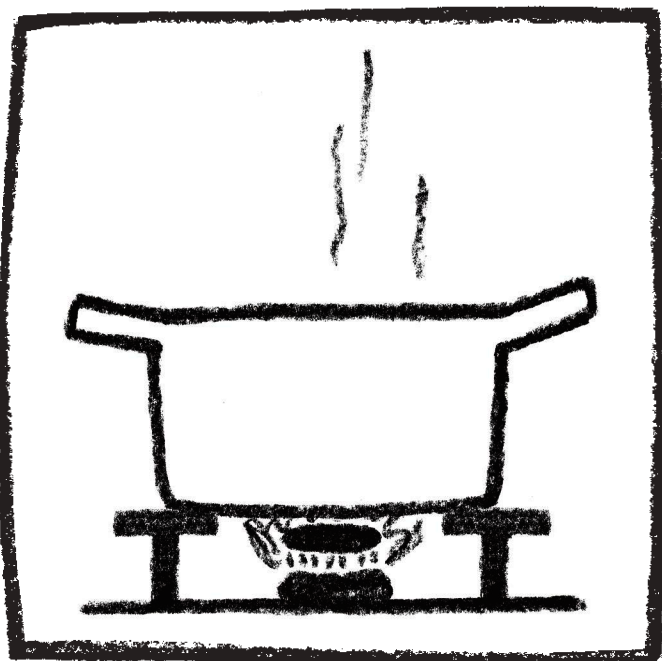
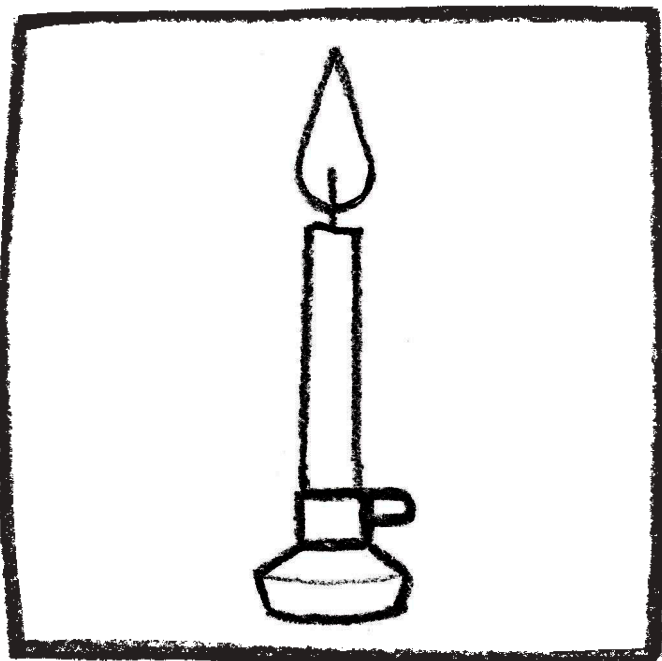
MET DE RODE KRAAN.

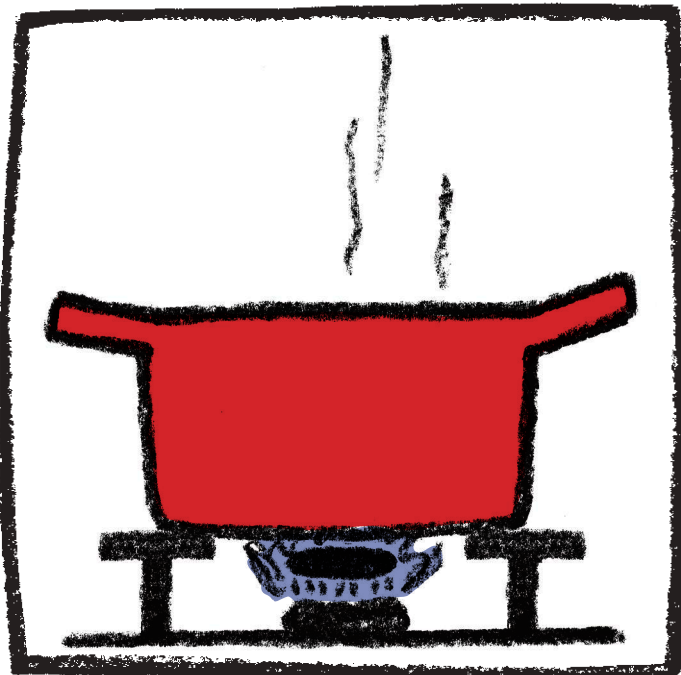
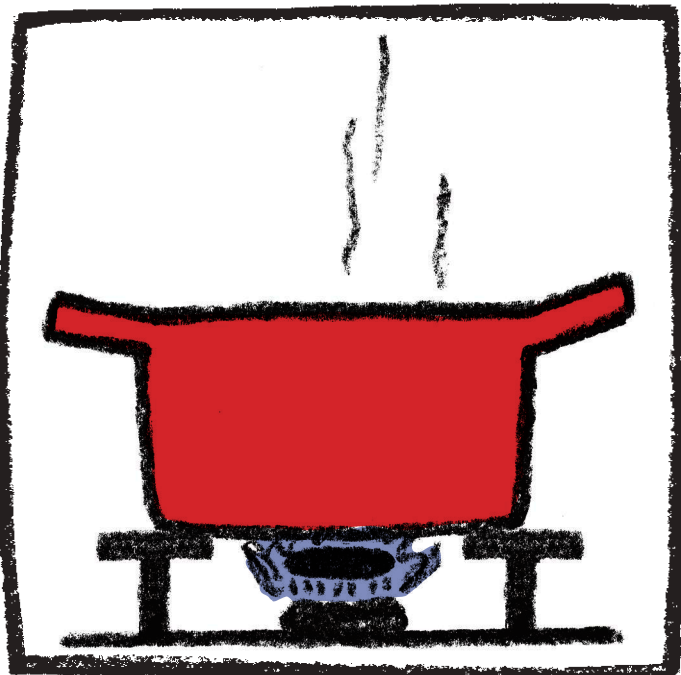
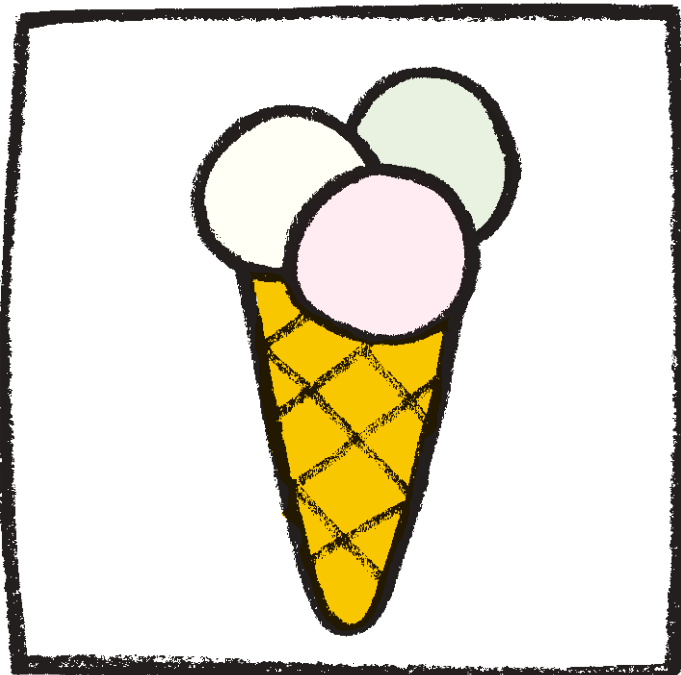
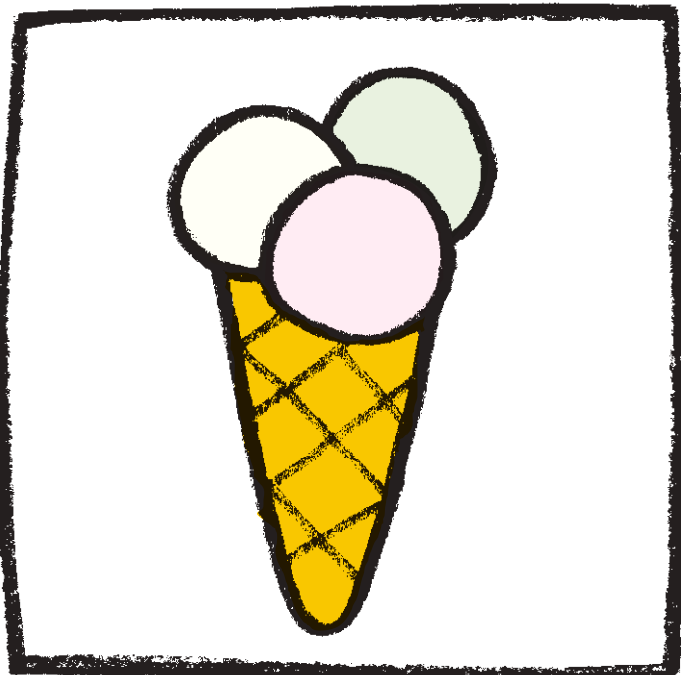
LET OP

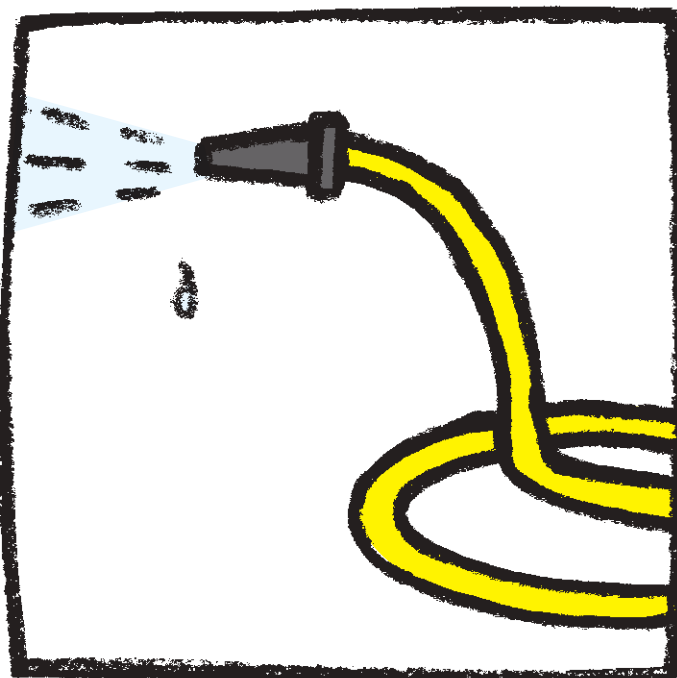
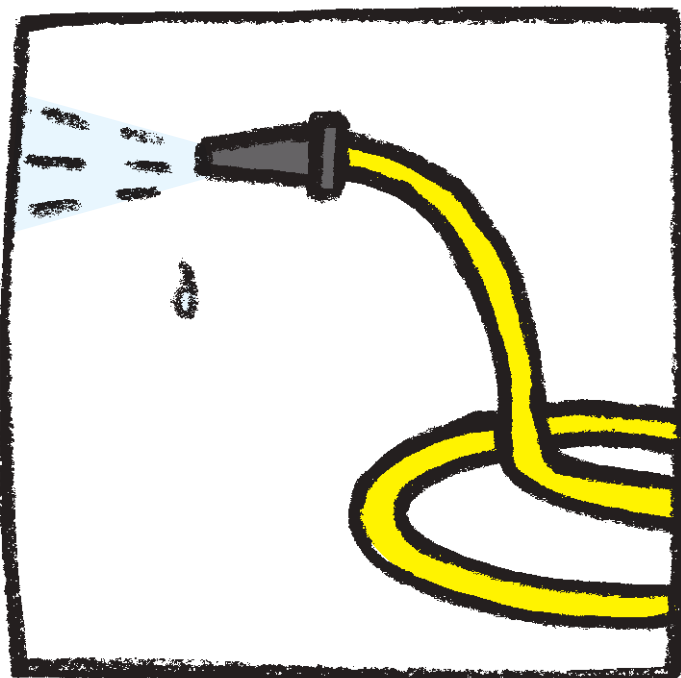
EN GA SNEL AAN DE KANT!

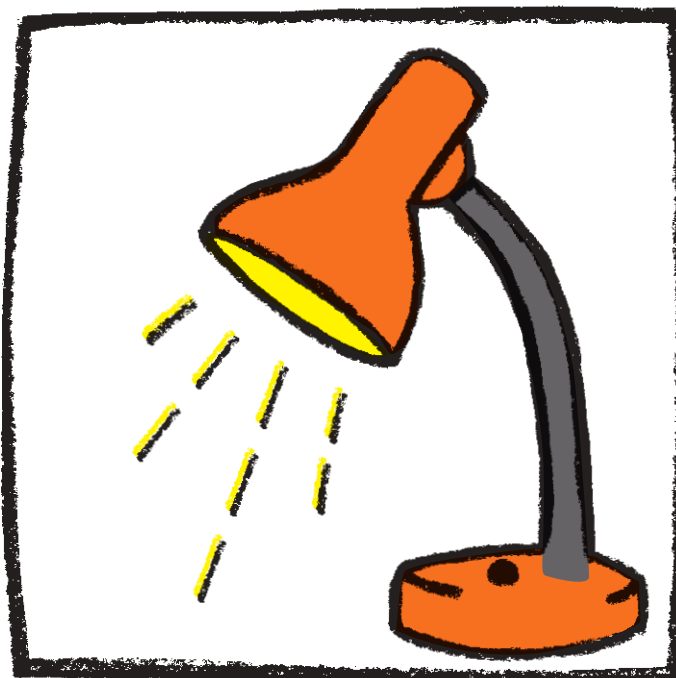
ZODAT NIEMAND ZICH VERBRANDT!

METHODIEKEN

TWEEDE KLEUTERKLAS

METHODIEKEN VOOR DE TWEEDE KLEUTERKLAS

LIEDJE ER IS GEVAAR!

Dit heb je nodig

- + Handpoppen Vonk en Bravo.
- + Tekst van het liedje **Er is gevaar!** [print van de USB-stick of kopieer de bijlage]
- + Tekst versje **Vonk maakt brand** [print van de USB-stick of kopieer de bijlage]
- + Liedje **Er is gevaar!** [geluidsbestand op de USB-stick].
- + Een computer met geluid en USB-ingang [zelf voorzien].

Zo werkt het

Bij deze Branddoos horen twee figuren: Vonk en Bravo.

Vonc is één en al hitte en vuur.

Bravo is zacht en fris, een druppel water die brandwonden verzacht en vuur kan blussen.

Laat Vonk en Bravo dit vertellen aan de kinderen en gebruik daarbij de handpoppen.

Bemerking: de kleuters die in de eerste kleuterklas al met de Branddoos hebben gewerkt, kennen Bravo en Vonk al. Toch is deze introductie anders omdat je hier een andere thematiek inleidt dan in de eerste kleuterklas.

Vonk: Hallo, ik ben Vonk, ik ben een vlammetje. Kan ik vuur maken?

Bravo: Hoi, ik ben Bravo, ik ben water. Kan ik vuur blussen?

Vonk: Zeg, zeg, ik vind het niet leuk dat je mij wil blussen. Ik wil vuur en warmte. Kennen jullie dingen die warm zijn? Weten jullie waarvoor vuur nodig is?

Warm: vuur, vlammen, verwarming, kop warme melk, soep, warmte van de zon, kachel, open haard, warme douche of bad ...

Waarvoor vuur nodig is: koken, verwarmen, gezelligheid, kaars, om te drogen wat nat is, om te verwarmen wat koud is ...

Bravo: Dat is waar, we hebben vuur en warmte nodig. Maar wat kan vuur ook doen?

Brand maken!

Vonk: Ja, brand maken, joepie!

Bravo: Nee hoor, niks joepie, brand is gevaarlijk en aan hete dingen kan je je verbranden.

Vonk: Verbranden? Wat is dat?

Bravo: Verbranden is dat je je pijn doet aan iets dat heet is of aan vuur.

Vonk: Oei, ja dat zal wel veel pijn doen, want vlammen zoals ik zijn wel héél warm hé.

Bravo: En dan moet ik komen om af te koelen wat pijn doet. Soms moet je daarvoor naar het ziekenhuis.

Vonk: Oké, we moeten dus heel voorzichtig zijn met vuur en warmte.

Bravo: Dat is juist. En wie komt er als er brand is?

De kinderen zeggen samen De brandweer!

Vonk begint het liedje te neuriën.

Vonk: Zeg, ik ken een leuk liedje over warmte, zullen we het eens samen zingen?

Laat het liedje horen via de computer. Kies op de USB-stick het bestand Gevaarlied. Misschien moet je het eerst naar je harde schijf kopiëren. Hang de tekst van het liedje goed zichtbaar in de klas.

Tekst van het liedje:

BRAVO, PAS OP!

Er is gevaar!
Bravo, pas op! Bravo, pas op! Bravo, pas op!
Er is gevaar!
Mama vult het bad.
Ik sta klaar!
Pas op niet te warm!
Er is gevaar!
Een toestel met een snoer!
Waar?
Kijk daar!
Let op of je struikelt.
Er is gevaar!

Laat de kleuters spontaan reageren na het liedje: Waarover gaat het liedje? Wat doet mama? Wat is het gevaar? Waarom mag het water niet te warm zijn? Wat is er gevaarlijk aan een toestel met een snoer?

Zing nu het liedje opnieuw met bewegingen:

BRAVO, PAS OP!

Bravo, pas op! Bravo, pas op! Bravo, pas op! (Beide handen rond de mond.)
Er is gevaar! (Armen gekruist over elkaar.)
Mama vult het bad. (Draaien aan de kraan.)
Ik sta klaar! (Rechtstaan.)
Pas op niet te warm! (Nee schudden met vinger.)

Er is gevaar! (Armen gekruist over elkaar.)
Een toestel met een snoer! (Met de handen een snoer vormen, handen horizontaal uit elkaar trekken.)
Waar? (Hand horizontaal boven de ogen en rondkijken.)
Kijk daar! (Wijzen met de vinger.)
Let op of je struikelt. (Geen beweging.)
Er is gevaar! (Armen gekruist over elkaar.)

Vonk: Wat kunnen jullie het liedje al goed zingen en er ook leuk bij bewegen!
Weten jullie ook wie er komt helpen als je je verbrandt aan te warm badwater?

Laat de kinderen raden: Bravo.

Bravo springt tevoorschijn: Ja hoor, fris water helpt het best als je je verbrandt.
Zullen we nu eens een verhaal bekijken over vuur?

Stap zo over naar het prentenverhaal Kaat speelt met vuur.

Alternatieve werkvormen voor het liedje

Handjes draaien

Terwijl jij het liedje zingt (of laat horen), draaien de kleuters met hun handen op het ritme. Wanneer de muziek stopt, moeten de kinderen ook stoppen met het draaien van hun handen.

Variatie jongens – meisjes

Wanneer de kleuters het liedje goed kunnen zingen met de bijhorende bewegingen, maak je twee groepen: de brandweertjes en de brandweertjes. Laat de twee groepen het liedje afwisselend zingen of de ene groep zingen en de andere de bewegingen maken.

Alternatieve werkvorm met versje

Met dit gedichtje ga je aan de slag rond brand en brandweer.

Herhaal het gedichtje op een speelse, actieve manier: varieer in toon, tempo, volume, doe het met gebaren en beelden ...

Natuurlijk mogen de kleuters het versje meezeggen.

VONK MAAKT BRAND

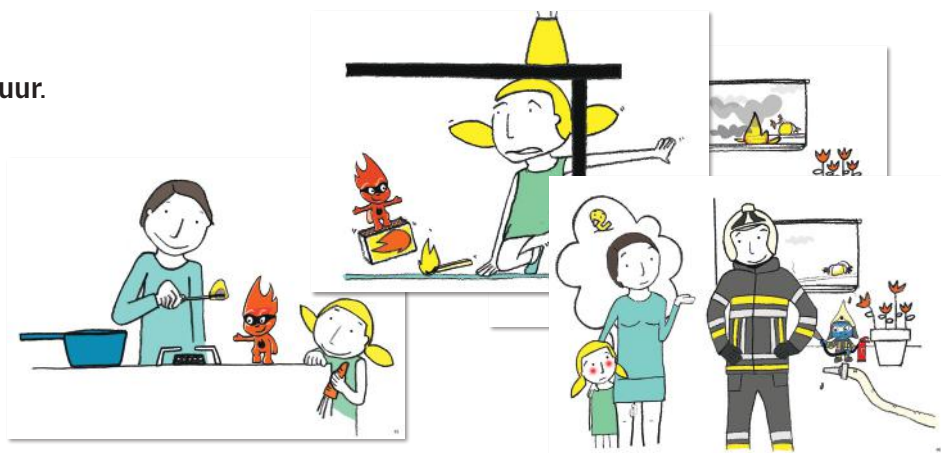
Pas op, pas op waar maakte VONK een brand?
Pas op, pas op en ga snel aan de kant!
Hier komt BRAVO- brandweerman
die alle branden blussen kan.
Pas op, pas op waar maakte VONK een brand?
Pas op, pas op ga snel aan de kant!

PRENTENVERHAAL KAAT SPEELT MET VUUR

Dit heb je nodig

+ Vertelprenten **Kaat speelt met vuur.**

+ Handpoppen Vonk en Bravo.

Zo werkt het

Verhaal vertellen

De kinderen gaan in een kring zitten en jij vertelt aan de hand van de grote vertelprenten het verhaal Kaat speelt met vuur.

Kaat is met mama in de keuken.

Mama maakt worteltjes, dat is Kaat haar lievelingseten.

De worteltjes gaan in de pan, de pan gaat op het fornuis.

Mama doet het vuur aan. Dat doet ze met lucifers*.

Kaat vindt het wonderlijk hoe mama een mooi vlammetje tovert aan het luciferstokje.

Mama: Kaat, ik ga in de kamer hiernaast een beetje werken.

Let op: de pan zal warm worden. Niet aankomen hoor!

Kaat: Neen hoor mama.

* Weten de kleuters wat lucifers zijn? Anders even uitleggen en/of tonen.

Kaat kijkt naar de pan op het vuur. Zou de pan al heel warm zijn?

Kaat kijkt hoe de vlammetjes dansen onder de pan.

Zou het pijn doen als ze nu aan de pan komt?

Toch maar beter afblijven.

Dan ziet Kaat het doosje lucifers liggen. Ze neemt het doosje, schuift het open en haalt er een lucifer uit.

Hoe maakte mama vuur met de lucifer? Zo, langs de zijkant van het doosje wrijven.

Kaat kruipt onder de keukentafel met de lucifers.

Ze wrijft het rode kopje van de lucifer over de zijkant van het doosje.

Het lukt niet.

Ze probeert nog een keer.

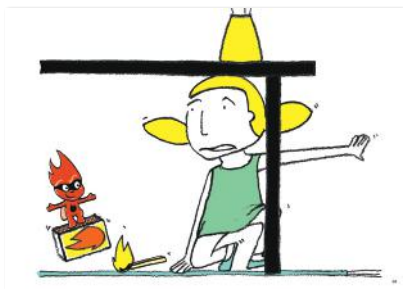
Er gebeurt niks.

Ze probeert nóg een keer.

Plots komt er een goudgele vlam uit de lucifer.

Kaat schrikt, dit is écht vuur! Ze laat de lucifer los.

O jee, de brandende lucifer valt op het tapijt.

Door het vlammetje van de lucifer vliegt het tapijt in brand.
Kaat wordt nu heel bang.
Zij roept heel luid: Mama, help, brand, brand!!
Mama loopt de keuken binnen en ziet het vuur onder de tafel.
Zij grijpt Kaat vast en trekt haar onder de tafel vandaan.
Er komen al grote vlammen uit het tapijt en in de keuken hangt dikke, zwarte rook.

Mama neemt Kaat goed vast: Kom Kaat, naar buiten, naar buiten ...
Ze stapt kalm maar snel het huis uit met Kaat.
Als ze buiten zijn, belt mama meteen de brandweer.
Uit het keukenraam komt een zwarte rookwolk.
Heel snel komen er drie brandweerwagens aan met loeiende sirenes*.
De brandweermannen rollen brandslangen uit en beginnen direct te blussen.
Kan het huis van Kaat nog worden gered?

* Kennen de kinderen het geluid van een brandweersirene? Even nadoen!

Het meisje heeft een rood hoofd. Bij de brandslang/bluswater staat Bravo. Gelukkig krijgt de brandweer de brand snel geblust.
Een brandweerman komt bij mama en Kaat staan.
Hij zegt: Wel mevrouw en kleine meid, jullie hebben geluk gehad.
Er is alleen maar schade in de keuken en jullie zijn niet gewond.
Hij vraagt nog: Had u de brand snel gezien, mevrouw?
Mama zegt: Ikzelf niet, maar Kaat wel, zij zat er vlakbij.
Goed dat u naar buiten bent gelopen met het meisje, zegt de brandweerman.
Hoe zou de brand zijn begonnen?, vraagt mama.
Wij hebben gezien dat het vuur onder de tafel is begonnen, zegt de brandweerman.
Onder de tafel?, vraagt mama, Dat is zeer vreemd, ik had alleen maar een pan op het fornuis gezet en de lucifers ernaast gelegd.
Naast mama staat Kaat met een hoofd zo rood als een brandweerwagen.

Napraten over het verhaal

Neem het verhaal nog eens door samen met Bravo en Vonk (neem daarom de handpoppen erbij).

Vonk: Kijken jullie nog eens mee naar de prenten? Wijs je aan waar je mij ziet staan?

Bij de voorwerpen en situaties waar Vonk te zien is, kan je volgende vragen stellen:

Wat zien jullie op deze prent dat warm of heet is?

- + De pan op het vuur, de vlammen onder de pan, de lucifer die ontbrandt, de vlammen van de brand.

Is het gewoon lekker warm of is het gevaarlijk heet?

- + De pan op het vuur, het vuur zelf, de vlammen zijn allemaal gevaarlijk heet.

Waarom mag je niet met lucifers spelen?

- + Omdat je dan brand kan stichten. Dat kan ook met een aansteker, vuurwerk, kaarsen ...

Wat moet je doen als er brand is?

- + Het direct zeggen aan een volwassene en naar buiten gaan. De volwassene belt dan de brandweer.

Bravo: Zoeken jullie mij ook op de prenten?

Bij de voorwerpen en situaties waar Bravo te zien is, kan je volgende vragen stellen:

Waarom moet de brandweer komen?

- + Omdat de brandweer het nodige materiaal heeft om een brand te blussen. Zelf kan je dat meestal niet.

Wat gebruikt de brandweer om te blussen?

- + Water (eigenlijk blusschuim).

ZOEKPRENT WAAR IS ER GEVAAR?

Dit heb je nodig

- + Zoekprent **Waar is er gevaar?**
- + Handpop Bravo

Zo werkt het

Het is de bedoeling dat de kleuters leren waar er gevaar schuilt in en om het huis.

Maak een kring en toon de prent aan de kinderen.

Haal Bravo erbij en laat hem volgende vragen stellen bij de prent:

Waar zijn we hier?

Wat is heet op de prent, wat kan brand maken, wie heeft zich verbrand?

1. **Vader zet kind in een te heet bad, kind krijgt van de pijn.**

Voorkomen: voel voorzichtig of je bad- of douchewater niet te heet is.

Draai eerst de warmwaterkraan dicht en dan pas de koudwaterkraan.

2. **Kind brandt vingers aan strijkijzer dat nog op de strijkplank is blijven staan terwijl mama bezig is met een ander kind.**

Voorkomen: kom nooit aan strijkijzer en trek ook niet aan de draad.

3. **Kind trekt aan tafellaken en krijgt beker hete thee over zich heen.**

Voorkomen: mama gebruikt beter geen tafellaken, maar onderleggers.

Wees voorzichtig en trek niet aan een tafellaken.

4. **Spelende kinderen botsen tegen steelpan die op vuur staat, pan verbrandt kind.**

Voorkomen: speel niet in de keuken als er gekookt wordt, kom nooit aan potten en pannen die op het fornuis staan.

5. **Kind neemt beker uit microgolf en brandt zich aan de hete vloeistof.**

Voorkomen: vloeistof uit microgolfoven kan veel heter zijn dan de kop waar ze in is.

6. **Twee kinderen rennen achter elkaar aan; één kind blijft haperen in het snoer van de frietketel die bijna omkipt op het tweede kind.**

Voorkomen: speel niet in de keuken als er gekookt wordt of nog dingen staan af te koelen.

7. **De jarige verbrandt zich aan vuurwerkstokjes die op de taart staan.**

Voorkomen: voorzichtig met alle vormen van vuurwerk, ook de stokjes die op je verjaardagstaart staan.

8. **Kind wil schaar in stopcontact stoppen.**

Voorkomen: als er elektriciteit door je lijf gaat, dan raak je zwaar verbrand.

Stop nooit je vingers of iets anders in een stopcontact.

9. Twee kinderen spelen met lucifers en vuurwerk waarbij haar verbrand raakt.

Voorkomen: speel niet met lucifers of aansteker. Laat vuurwerk door volwassene afsteken.
Nooit vuurwerk dat niet is afgegaan, oprapen of opnieuw proberen aansteken.

10. Kind verbrandt billen op hete glijbaan.

Voorkomen: let op met oppervlakken die lange tijd in de zon hebben gestaan. Door de wrijving met het hete oppervlak kan je lelijke brandwonden oplopen.

11. Kind zonder petje krijgt bloedrood hoofd van de zon.

Voorkomen: ook de zon kan branden, bescherm jezelf tegen de zon met zonnecrème, een petje, T-shirt of zelfs speciale UV-werende kleding.

12. Kind likt aan bus chemisch product en verbrandt mond.

Voorkomen: onderhoudsproducten en doe-het-zelfproducten kunnen lelijke brandwonden veroorzaken.
Blijf er vanaf en drink nooit van zo'n fles.

13. Kinderen maken een vuurtje en gooien er spuitbus in.

Voorkomen: speel geen vuurtje-stook, let op met spuitbussen: die kunnen ontploffen.

14. Kind steekt iets in brand met vergrootglas.

Voorkomen: wist je dat een vergrootglas de zonnestralen zodanig kan bundelen dat dingen in brand schieten?
Door hiermee te spelen kan jij je verbranden.

15. Buurman barbecuet, hij giet brandspiritus over de bbq die opeens opvlamt en zijn arm roostert.

Voorkomen: laat bij een barbecue de papa's nooit brandversneller zoals brandspiritus op het vuur gieten om het beter te doen branden.

16. Kind komt aan bij het feest achterop een brommer en brandt z'n been aan de hete uitlaat.

Voorkomen: de motor en uitlaat van een brommer en auto worden gloeiend heet, blijf eraf!

Algemeen: hoe kan je voorkomen dat je je verbrandt?

- ✦ Uit de buurt blijven van wat heet is. Niet met vuur spelen.
Heel voorzichtig zijn met warme drankjes en eten.

Wat kan je doen als je je hebt verbrand?

- ✦ Onder koud (eigenlijk lauw) water houden en daarna brandwondenzalf smeren en zelfs naar de dokter of het ziekenhuis gaan.

Wat moet je doen als er brand is?

- ✦ Eerst weg van de brand vluchten en als je veilig bent de brandweer bellen.

KLEED DE BRANDWEERMAN AAN

Dit heb je nodig

- + Flip-chart **Kleed de brandweerman** aan en **Wat doet de brandweer?**
- + Handpop Bravo.

Zo werkt het

Inleiding

Je kan dit kringgesprek beginnen met de vraag wat de kinderen later willen worden. Hoogstwaarschijnlijk zijn er kinderen die brandweerman (of -vrouw) kiezen.

Uitrusting aantrekken

Straks gaan jullie kijken wat de brandweer allemaal doet, maar eerst mogen jullie een brandweerman zijn uitrusting geven, dat zijn de kleren en het materiaal dat hij nodig heeft om zich te beschermen en zijn werk te doen.

Ga in een kring zitten en toon de eerste prent van de flip-chart waarop de brandweerman zonder uitrusting staat. Laat Bravo uitleggen dat jullie de brandweerman gaan aankleden zodat hij klaar is om een brand te blussen.

Telkens je een pagina van de flip-chart omslaat, duid je een vrijwilliger aan die mag zeggen welk stukje uitrusting de brandweerman op de prent bijkreeg. Weet het kindje ook waarvoor het uitrustingsstuk dient?

Bravo geeft uitleg:

Broek:

- + zoals de jas beschermt de broek tegen vuur, hitte, koude, puin en water,
- + de broek heeft ook reflecterende strips,
- + de broek heeft bretellen zodat ze goed aan blijft.

Laarzen:

- + héél sterke laarzen, zelfs met een (ketting)zaag geraak je er niet door,
- + beschermen tegen water, vuur, hitte, stenen ...
- + de brandweerman staat er heel stevig mee.

Jas:

- + kan tegen vuur en hitte,
- + beschermt ook tegen koude, vallend puin en water,
- + heeft reflecterende strips om de brandweerman goed te zien in het donker.

Handschoenen:

- + stevige handschoenen waar bijna niks door kan,
- + beschermen tegen water, vlammen, hitte, glas, stenen, stoten ...

Muts:

- + dient niet om het hoofd warm te houden, maar net om de hitte weg te houden.

Helm:

- + grote stevige helm,
- + beschermt tegen vallend puin, hitte, elektriciteit en lawaai.

Helmlamp:

- + als er niet genoeg licht is, zet de brandweerman deze lamp op zijn helm,
- + de lamp kan tegen hitte en water, dat is nodig om te blussen in een brandend gebouw.

Persluchtfles:

- + in de fles zit samengeperste lucht (zoals ook duikers gebruiken), die gaat via een slang naar het masker dat de brandweerman op zijn gezicht heeft,
- + het masker ziet er wat eng uit, maar daarom moet je niet bang zijn voor een brandweerman,
- + door de perslucht kan hij blijven ademen als er ergens chemische stoffen, giftige gassen of rook is,
- + doordat de brandweerman zo'n masker draagt, praat hij wat vreemd, het klinkt alsof hij door zijn neus praat of beide handen voor zijn mond houdt. [Dit kan je even uittesten met de kleuters.]

Gordel:

- + door een touw aan deze gordel vast te maken, kan de brandweerman werken met zijn handen vrij, bijvoorbeeld hoog op een gebouw, in een boom, op een ladder, boven een put, op een dak,
- + aan de gordel kan de brandweerman een bijl dragen die hij gebruikt om deuren open te hakken als hij een brandend gebouw binnen gaat.

WAT DOET DE BRANDWEER?

Neem er de flip-chart bij en bespreek de acht prenten op de achterkant met de kinderen. Bravo kan helpen door deze vragen te stellen:

Heb je de brandweer al eens zien doen wat hier op de prent gebeurt?
Zou je dit ook durven of doen als je zelf brandweerman (-vrouw) zou zijn?

De brandweer blust branden en doet nog veel meer.

Als er een wespennest in je tuin of in je huis zit, dan haalt de brandweer het nest weg.

Sommige producten zijn gevaarlijk en giftig. Als er met zo'n product een ongeval gebeurt, dan ruimt de brandweer de gevaarlijke producten op.

De brandweer redt mensen die op grote hoogte vastzitten, bijvoorbeeld hoog in een gebouw, op een kraan, op een paal ...

Is er een auto-ongeluk gebeurd? Dan komt de brandweer helpen om mensen uit de auto's te halen, om te blussen en om alles op te ruimen.

De brandweer helpt de ziekenwagen als iemand die ziek of gewond is niet langs de lift of trap tot in de ziekenwagen geraakt.

De brandweer ruimt afgevalen takken of omgevallen bomen op als er een storm is geweest of pompt water weg als er een overstroming is.

De brandweer heeft ook duikers, die halen mensen uit het water of zoeken in het water naar mensen die verdwenen zijn.

Stel ook de twee belangrijkste voertuigen van de brandweer voor:

De autopomp is een wagen die gebruikt wordt om water te pompen om te blussen.

Met de ladderwagen kunnen brandweermensen tot 50 meter hoog mensen redden en blussen.

TUUU-TAAA-PUZZELS

Dit heb je nodig

- + Twee puzzels **Tuuu-taaa!**.
- + Handpop Bravo.

Zo werkt het

Puzzels maken

Er zijn twee puzzels met situaties waarbij de brandweer moet optreden.

Als inleiding vertel je het volgende met Vonk en Bravo:

Vonk: Hey liefste vurige kindjes, ik heb twee leuke puzzels meegebracht.

Bravo: Vonk, Vonk, dat zijn niet zo'n leuke puzzels hé.

Vonk: Waarom niet Bravo, er zijn toch veel vlammen op te zien?

Bravo: Ja Vonk, maar vlammen en vuur zijn gevaarlijk.

Vonk: Goh Bravo, gaan we dan niet puzzelen?

Bravo: Toch wel, Vonk, want er staan gelukkig ook brandweermannen op!

Jullie kunnen de puzzels klassikaal maken of individueel/in kleine groepjes.

+ Klassikaal

Vonk of Bravo toont telkens een puzzelstuk aan de groep en vraagt of dit het goede stuk is dat moet worden neergelegd.

Is dit het eerste stuk? Past dit erbij? Is dit het volgende stuk? Waar past het bij de stukjes die er al liggen? ...

+ Individueel/in kleine groepjes

Als de kinderen de puzzels individueel maken, kan je andere kleuters ondertussen de Vuurmemory laten spelen. Beide methodieken zijn een herhaling van wat de kleuters in de vorige methodieken hebben geleerd. Kom opnieuw samen in een kring als alle kleuters de puzzels hebben gemaakt en leg de puzzels in het midden voor een nabespreking.

Nabespreking

Bespreek samen met Bravo de twee puzzelprenten.

Wat gebeurt er op de prent?

- + Woonkamer: iemand heeft de kaarsen veel te dicht bij het gordijn gezet en die zijn in brand gevlogen.
- + Huisbrand: we weten niet hoe de brand is ontstaan, maar je kan enkele suggesties geven: iemand viel in slaap met een brandende sigaret, een frietketel is in brand gevlogen, iemand heeft met lucifers gespeeld ...

Wat doet de brandweer?

- + Woonkamer én huisbrand: de brandweer blust de brand. Bij de huisbrand redt de brandweer ook de mensen die nog in het huis waren.

Wat zie je aan de uitrusting van de brandweer?

- + Speciale kledij, helm, persluchtflles met ademmasker, ladderwagen, waterspuit.

Wat is er zo gevaarlijk aan brand?

- + Woonkamer en huisbrand: door de rook kan je stikken, door het vuur kan je je verbranden.

Weten jullie wat je moet doen als er brand is?

- + Wegvluchten van het vuur en de rook, een volwassene (juf, meester, mama, papa, oma, opa ...) zeggen dat er brand is. De volwassene zal dan de brandweer bellen.

Weten jullie wat je kan doen om brand te voorkomen?

- + Niet met vuur spelen, opletten dat er niks dat kan in brand vliegen dicht bij kaarsen of een vuur komt.

puzzel 1

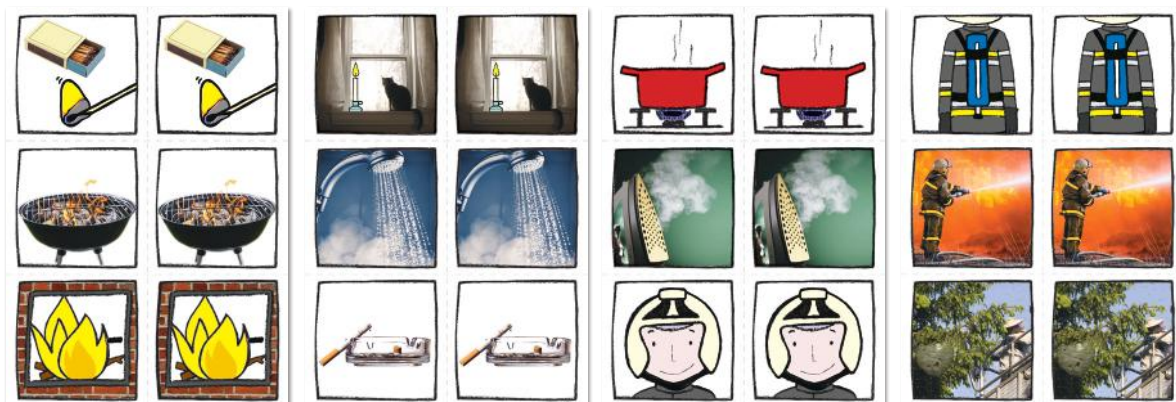
puzzel 2

VUURMEMORY

Wat heb je nodig?

- + Het prentenblad **Vuurmemory** [print van de USB-stick of kopieer de bijlage].

- + Handpoppen Vonk en Bravo.

Zo werkt het

De kinderen spelen deze memory per twee. Dit kan in een afzonderlijk hoekje of met de hele klas tegelijkertijd. Print/kopieer en knip de memoryafbeeldingen uit en leg de prenten omgekeerd op tafel geschikt in vier rijen van zes kaartjes. Doe dit voor elk groepje.

Als de kinderen klaarzitten aan hun tafeltje, leggen Vonk en Bravo het spelletje uit.

Vonk: Jullie mogen om de beurt twee kaartjes omdraaien.

Bravo: Als het twee dezelfde kaartjes zijn, mag je ze bij jou leggen. Je mag dan nog een keer twee kaartjes omdraaien.

Vonk: Maar als het niet twee dezelfde kaartjes zijn, dan draai je de prenten weer om.

Bravo: Dan mag het andere kindje twee kaartjes omdraaien.

Vonk: Speel verder tot alle kaartjes op zijn. Wie de meeste kaartjes heeft, wint het spelletje.

Bravo: Dus goed kijken en onthouden waar je de prentjes hebt gezien.

Vonk: Veel plezier!

Spelvariant

Dit kan je spelen met maximum 24 kinderen. Elk kindje krijgt een prent in handen en mag die niet tonen aan de andere kinderen. Op jouw teken gaan de kinderen op zoek naar het kindje met dezelfde prent. Als dit kind is gevonden, blijven de twee bij elkaar staan. Je doet dan de nabespreking.

Bij die nabespreking kunnen de kinderen elkaar vragen stellen, bijvoorbeeld:

Wat staat er op jouw prentje?, Is er vuur of niet?, Waar is het gevaar? ...

Nabespreking

Bij dit spel is de nabespreking vrij belangrijk. Laat Bravo en Vonk vragen stellen over de prenten, bijvoorbeeld:

Wat zie je op de prent? Is er brand of gewoon vuur/warmte? Is het gevaarlijk? Wat moet je doen in dit geval? Wat mag niet?

- + Met **lucifers** kan je brand maken, dus niet met lucifers spelen.
- + **Barbecue:** gevaarlijk heet, ook als er geen vlammen zijn, dus afblijven.
- + **Haardvuur:** is gevaarlijk, niet aankomen, niet mee spelen.
- + **Brandende kaars bij gordijn:** plaats een kaars niet bij een brandbare stof, je kan zo een heel huis in brand zetten. Laat een kaars nooit alleen. Speel niet met kaarsen!
- + **Hete douche of bad:** eerst voorzichtig voelen voor je in bad of douche gaat, je kan je verbranden.
- + **Brandende sigaret:** het topje is héél heet, niet aankomen.

- + **Pan op het vuur:** heet, afblijven!
- + **Strijkijzer op strijkplank:** je ziet de warmte niet, maar dit kan heel heet zijn. Dus nooit met je vingers aankomen! Let op: ook de stoom is heel heet!

Waarom draagt de brandweerman deze uitrusting?

- + **Helm** van brandweerman: beschermt hem tegen hitte, puin, stampen en stoten ...
- + **Persluchtflës:** geeft de brandweerman lucht als er giftige gassen of rook is.

Wat doet de brandweer nog behalve branden blussen?

- + **Brandweer blust:** als er brand is, meteen de brandweer verwittigen.
- + **Brandweer haalt wespennest weg:** de brandweer doet nog veel andere dingen dan branden blussen.

EVACUEREN MET SIS DE SLANG

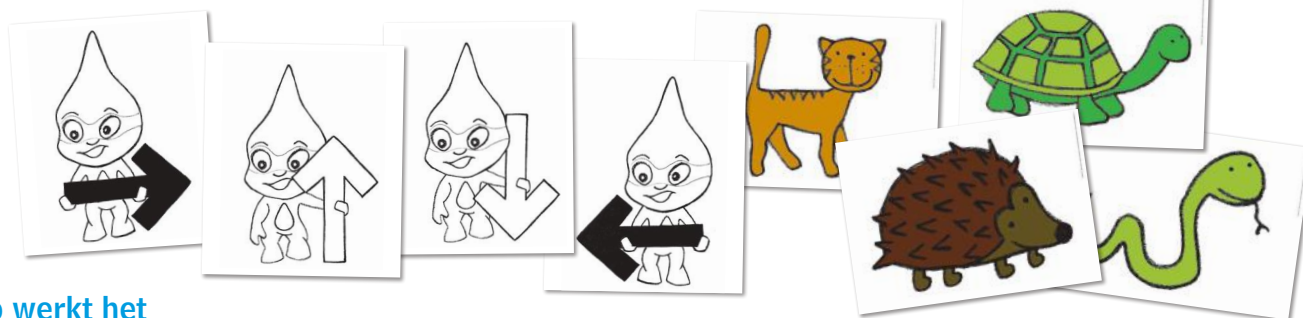
Dit heb je nodig

De materialen voor deze knutselactiviteit moet je zelf voorzien:

- + Touw [lang genoeg om een slang te vormen met alle kleuters].
- + Ballon.
- + Krantenpapier of oude tijdschriften.
- + Behangerslijm.

Dit zit in de branddoos (voor de evacuatie-oefening):

- + Bord van Bravo bij het verzamelpictogram.
- + Rookmelder.
- + Film **Evacuatiefilm kleuters** [op USB-stick].
- + Handpop Vonk.
- + Stempel.
- + Kleurplaten met pijlen, prenten poes, schildpad en egel, prent stappenplan [op USB-stick].

Zo werkt het

Dit is een knutselactiviteit voor de hele klas. Jullie maken een evacuatietouw dat je kan gebruiken om **alle** kinderen te evacueren in geval van nood. Met de evacuatieslang blijven de kinderen beter bij elkaar.

Je mag uiteraard je eigen creativiteit de vrije loop laten, maar wij geven hieronder een knutselidee.

Als Sis de evacuatieslang klaar is, doen jullie een evacuatie-oefening.

Zo maak je Sis de slang

- + Blaas de ballon op tot een redelijke grootte.
- + Kleef met de kleuters (in groepjes) de ballon vol papier. Voorzie genoeg lagen papier, zo wordt het hoofd van Sis goed stevig.
- + Maak de laatste laag met wit of licht gekleurd papier (om er later op te kunnen verven).
- + Laat het geheel drogen.
- + Ga aan de slag met verf: maak van Sis een leuke gekleurde slang.
- + Breng twee leuke ogen aan op de kop en geef Sis een gespleten tong.
- + Knip de knoop onderaan de ballon af.
- + Maak vijf à zes gaatjes in de onderkant van de kop. Bevestig hieraan eindjes touw.
- + Knoop de vijf à zes eindjes touw vast aan het hoofdtouw. Gebruik eventueel nog een stuk touw als handvat. Maak alles voor alle zekerheid vast met duct tape.
- + Kleef eventueel nog voor elke kleuter een lapje stof aan het touw. Je kan ook lusjes voorzien waaraan de kindjes zich moeten vasthouden.

Evacuatie

Vonk legt uit wat 'evacuatie' betekent: dat je weg gaat van een plaats waar het gevaarlijk is naar een veilige plaats.

Wanneer moet je evacueren?

Als je het geluid van de rookmelder hoort of wanneer je ouders of juf/meester (of een andere volwassene) het zegt.

Toon nu de rookmelder aan de kinderen, leg uit dat dit toestel ergens in de gang hangt en zal piepen als er rook is (en dus ook brand is). Een rookmelder maakt héél veel lawaai, dus de kinderen moeten niet bang zijn dat ze hem niet zullen horen. Zeg de kinderen dat ze best hun oren dichtstoppen, want dat je de rookmelder zal laten piepen. Demonstreer dan even de rookmelder. Hij maakt al veel lawaai als je je oren dicht hebt, wie dat wil, mag nog eens luisteren zonder vingers in de oren. Demonstreer eventueel de rookmelder nog een keer.

Vonk vraagt:

- + Wat moet je doen als een rookmelder afgaat?
Rustig blijven en onmiddellijk je klas of je huis verlaten.
- + Hebben jullie thuis een rookmelder?
- + Waarom moet je evacueren bij brand?
Bij brand is er rook en als je die inademt, word je heel ziek. Je moet dus zo snel mogelijk naar buiten gaan zelfs als de brand nog klein is.
- + Wat mag je zeker niet doen bij brand?
 - Je verstoppen.
 - Wild rondlopen of rennen (blijf rustig!).
 - Een deur opendoen die warm aanvoelt of waar rook vanonder komt.
 - Naar de rook toe lopen.

Evacuatie stappenplan

Bekijk eerst in de klas de film **Evacuatiefilm kleuters** en leg daarna het stappenplan uit aan de kinderen (aan de hand van de prent met het stappenplan).

Neem er de prenten bij:

1. **Poes:** de 'kleuter van de dag' zorgt dat de evacuatiweg steeds vrij is zodat we niet vallen als we snel naar buiten moeten gaan. Er staan geen boekentassen of andere hindernissen in het gangpad.
2. **Schildpad:** wanneer de rookmelder afgaat, blijven we heel rustig en gaan onmiddellijk naar buiten.
3. **Egel:** we verstoppen ons niet.
4. **Slang:** we nemen Sis de slang vast op weg naar buiten, de pijlen wijzen ons de weg.
5. **Verzamelaats:** je toont het bord van Bravo bij het verzamel pictogram, leg uit aan de kinderen wat dit

betekent: als er brand is, dan gaan we allemaal samen naar buiten en verzamelen bij de prent die Bravo vasthoudt. Straks gaan we buiten kijken waar die prent hangt, dus waar we moeten verzamelen. We blijven hier rustig staan zodat de juf of meester kan kijken of iedereen er is.

Laat de kinderen werken met de afbeeldingen:

- + in het klein uitknippen en op de juiste volgorde kleven op een blad,
- + de grote afbeeldingen ophangen in de klas in de juiste volgorde,
- + zelf vertellen wat elke stap/elk dier betekent.

Hang de afbeelding van de poes ook bij de taken van het kindje van de dag en de afbeelding van de slang bij de evacuatieslang.

Doe een evacuatieoefening met de klas

Leg uit aan de kinderen dat ze nu zelf mogen proberen.

1. Vraag aan de kleuter van de dag of de gang vrij is van boekentassen en andere hindernissen.
2. Laat het geluid van de rookmelder horen.
3. Kinderen gaan stil en rustig naar de evacuatieslang.
4. Kinderen nemen het slangentouw vast.
5. De kinderen zingen luid het liedje 'We maken een slangetje'. De tekst van het liedje wordt gezongen op de tonen van 'We maken een kringetje' of het liedje 'In het schooltje is er een vuurtje'.
6. Kinderen en leerkracht volgen de kortste weg naar buiten.
7. Kinderen en leerkracht verzamelen op het verzamelpunt.
8. Leerkracht kijkt na of iedereen aanwezig is.

Bespreek na afloop met de kinderen wat er goed en minder goed verliep. Als beloning geef je de kinderen een **stempel** van Bravo op hun hand of arm. De stempel is een mogelijke aanleiding om het hier thuis over te hebben.

Evacuatie thuis

Voor de basisprincipes van een evacuatie thuis wordt een brochure meegegeven met elk kind. De bedoeling is om evacuatie thuis bespreekbaar te maken met de ouder(s) of verzorger van het kind en om samen een vluchtweg te bepalen en te oefenen.

Geef aan elke kleuter ook het **informatieboekje voor ouders*** mee, zo maak je brandveiligheid en evacuatie ook thuis bespreekbaar.

* Er zitten enkele informatieboekjes in de branddoos.

Bijbestellen kan via www.brandwondenvoorkomen.be bij opleiding kleuters.

Slot en reflectie

Herhaal de evacuatieoefening met de klas een paar keer gedurende de themawEEK. Stap 1 kan in de ochtend reeds worden nagegaan.

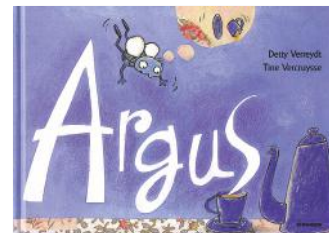
Organiseer tijdens of kort na deze themawEEK een evacuatieoefening met heel de school zodat de kindjes het verschil kunnen horen tussen een rookmelder en een brandalarminstallatie op school.

Organiseer 2 maal per jaar een evacuatieoefening met heel de school. Gebruik hiervoor de het alarmsysteem dat ook tijdens brand zou worden gebruikt. Voor de kleuterklassen raden we aan om na elke vakantieperiode een evacuatie-oefening te houden.

HET VERHAAL VAN ARGUS

Dit heb je nodig

- + Handpop Bravo.
- + Prentenboek **Argus** van Detty Verreydt en Tine Vercruysse [of print de bladen van de USB-stick].
- + Pedagogisch dossier Argus.

Zo verloopt het

Bravo toont het prentenboek van Argus aan de kleuters en zegt dat hij een verhaal heeft meegebracht, het verhaal van Argus de vlieg. Die woont bij oom Knurf en tante Muddy. Argus houdt van rust en stilte, maar als er vijf ondeugende varkentjes op bezoek komen vreest hij het ergste.

Bravo voert een vraaggesprek met de kleuters:

- + Wat zien jullie op de kaft van het boek?
- + Wie is Argus?
- + Waarom vreest Argus het ergste als er vijf ondeugende varkentjes op bezoek komen?

Bravo krijgt nu een plaats tussen de kleuters en gaat samen met hen luisteren en kijken naar het verhaal dat jij voorleest.

Vragen bij het prentenboek

Prent 1 + 2:

- Wie is Argus?
- Wat zijn oom Knurf en tante Muddy aan het doen?
- Wat doet Argus heel graag?

Prent 3 + 4:

- Wie komt er allemaal op bezoek?
- Waarom komen ze op bezoek?
- Wat doen de vijf ondeugende varkentjes allemaal?
- Wat vindt Argus ervan dat de vijf ondeugende varkentjes op bezoek komen?

Prent 5 + 6:

- Welk varkentje is dol op Argus?
- Waar verstopt Argus zich?
- Waarom is Argus blij dat Mon, Ton en Jon in de tuin gaan spelen?

Prent 7 + 8:

- Waarvan droomt Argus?
- Wat is er gebeurd met Argus zijn lievelingsplekje?

Prent 9 + 10:

- Wat doet het varkentje Beebie?
- Welke gevaarlijke dingen doet het varkentje Beebie?
- Wat moet je doen als je hete thee over je krijgt?

Prent 11 + 12:

- Wat maakt varkentje Mon voor Argus?
- Wat doen varkentjes Jon en Ton in de tuin?
- Wat staat er in de tuin, zijn het gevaarlijke materialen?

Prent 13 + 14:

- Waarom fladdert Argus heen en weer voor de oogjes van Rosie?
- Wat zou er gebeuren als Rosie ging kijken in de pan?

Prent 15 + 16:

- Wat heeft tante Muddy gemaakt?
- Waarom mag je niet meteen van de soep drinken als die heet is?

Wat krijgt Argus van de varkentjes?

Prent 17 + 18:

Wat doet Argus allemaal in de tuin?

Vindt Argus het leuk?

Prent 19 + 20:

Wat doen Jon en Ton?

Welke materialen hebben ze daar allemaal voor nodig?

Zijn het gevaarlijke materialen, waarom wel/niet?

Prent 21 + 22:

Wat gebeurt er allemaal in de tuin?

Hoe proberen Jon en Ton het vuur te doven?

Hoe dooft tante Muddy het vuur?

Wat moet er nu gebeuren met Jon en Ton?

Prent 23 + 24:

Wat doet oom Knurf met Jon en Ton?

Waarom zet oom Knurf Jon en Ton onder de douche?

Waar gaat oom Knurf naartoe?

Prent 25 + 26:

Wat hebben ze gedaan met Jon en Ton in het ziekenhuis?

Wat zal Argus doen om hen op te vrolijken?

Prent 27 + 28:

Wat maakt tante Muddy klaar?

Waarom mag er niemand in de keuken komen?

Wat doen ze na etenstijd?

Waarom mogen Jon en Ton niet in bad?

Prent 29 + 30:

Wat zien jullie op de prent?

Wat moeten Jon en Ton repareren?

Vindt Argus het leuk dat de varkentjes morgen zullen terugkomen?

Slot en reflectie

Na het sluiten van het prentenboek maak je ruimte voor spontane reacties van de kleuters. Als zij niet reageren stelt Bravo volgende vragen:

- + Wie komen er op bezoek bij Argus, oom Knurf en tante Muddy?
- + Vindt Argus het leuk dat de varkentjes op bezoek komen, waarom wel/niet?
- + Wat doen de varkentjes allemaal?
- + Waar gaat oom Knurf naartoe met Jon en Ton?

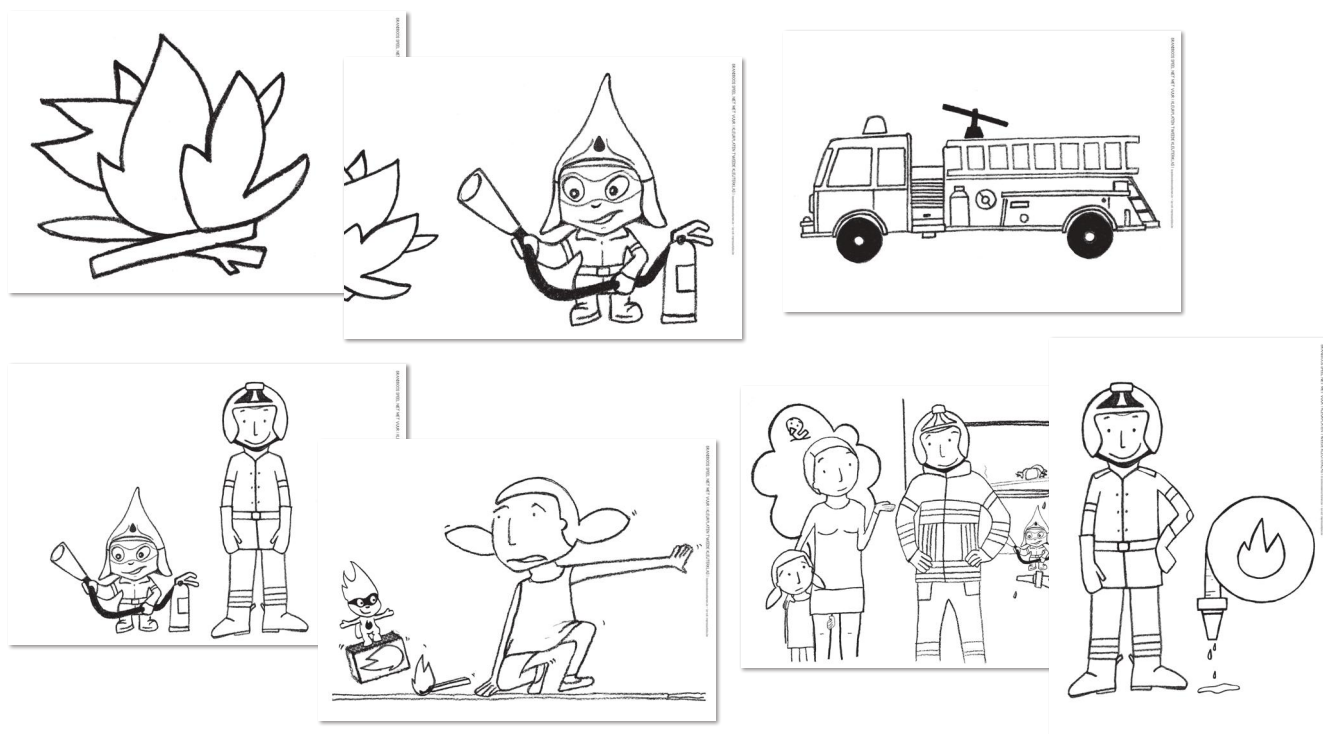
Varianten:

1. Je kan de kleuters het verhaal laten vertellen
(je toont de prenten om de beurt en stelt indien nodig richtvragen).
2. Je kan met enkele kleuters het verhaal naspelen.

KLEURPLATEN TWEEDE KLEUTER

Dit heb je nodig

+ Kleurplaten Tweede Kleuter [op USB-stick] die de kinderen naar hartenlust mogen kleuren in de klas of thuis.

DIPLOMA!

Na het afronden van alle methodieken, spelletjes en oefeningen, krijgt elke kleuter een diploma.

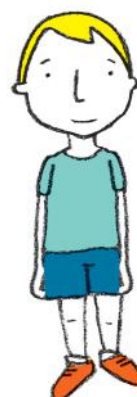
Om het thema ook thuis te laten leven, mogen de kleuters om de beurt Vonk en Bravo meenemen naar huis voor één nachtje.

BRAVO, PAS OP!

BRAVO, PAS OP! BRAVO, PAS OP! BRAVO, PAS OP!

ER IS GEVAAR!

MAMA VULT HET BAD,
IK STA KLAAR!

PAS OP NIET TE WARM,
ER IS GEVAAR!

EEN TOESTEL MET EEN SNOER!
WAAR?

KIJK DAAR!

LET OP OF JE STRUIKELT.

ER IS GEVAAR!

VONK MAAKT BRAND

PAS OP, PAS OP

WAAR MAAKTE VONK EEN BRAND?

PAS OP, PAS OP

EN GA SNEL AAN DE KANT!

HIER KOMT BRAVO-BRANDWEERMAN

DIE ALLE BRANDEN BLUSSEN KAN.

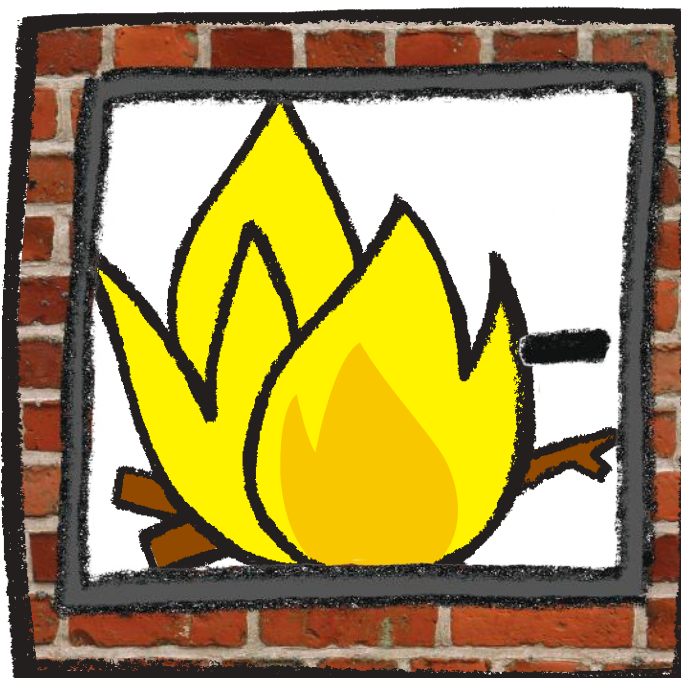
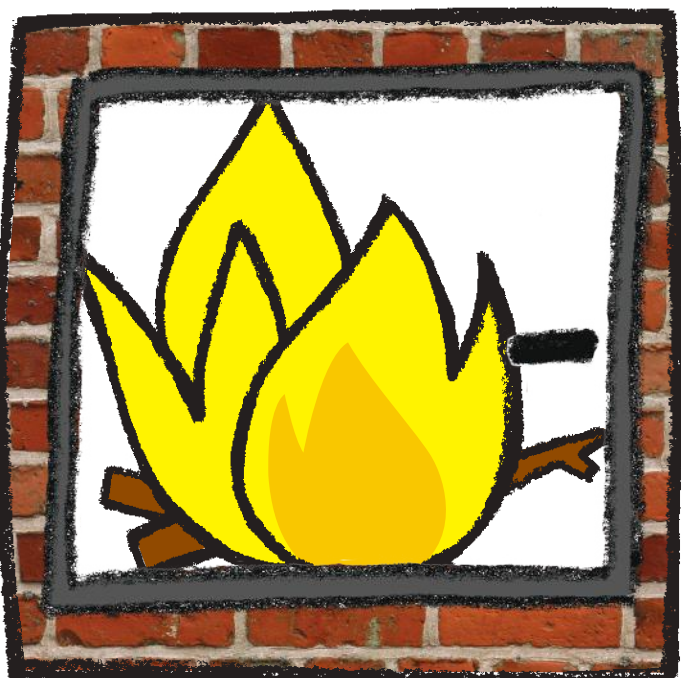
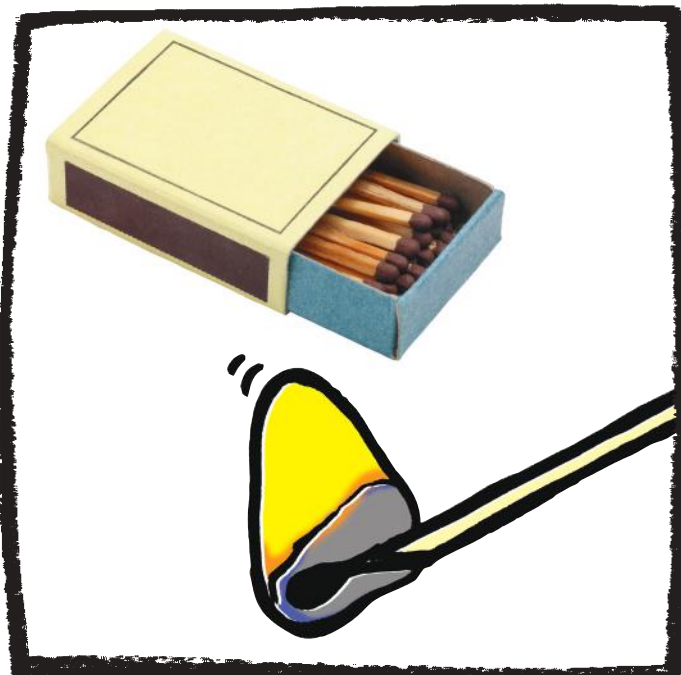
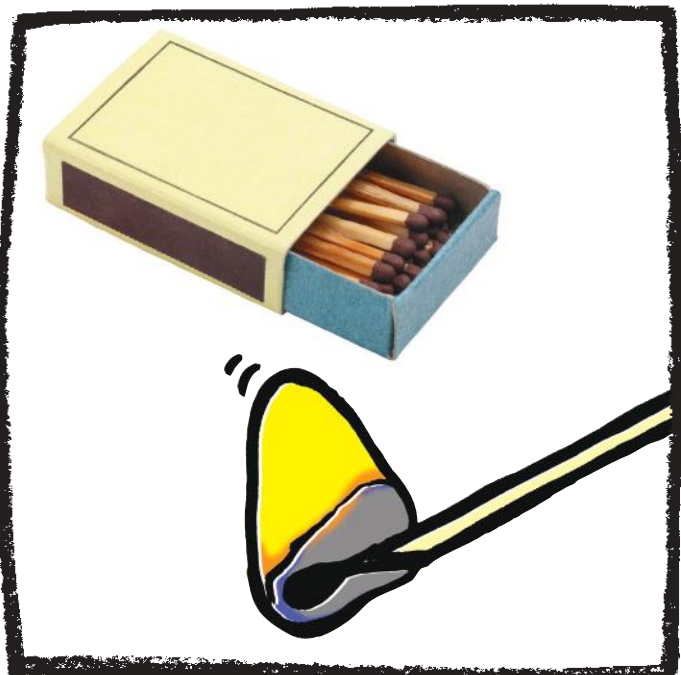
PAS OP, PAS OP

WAAR MAAKTE VONK EEN BRAND?

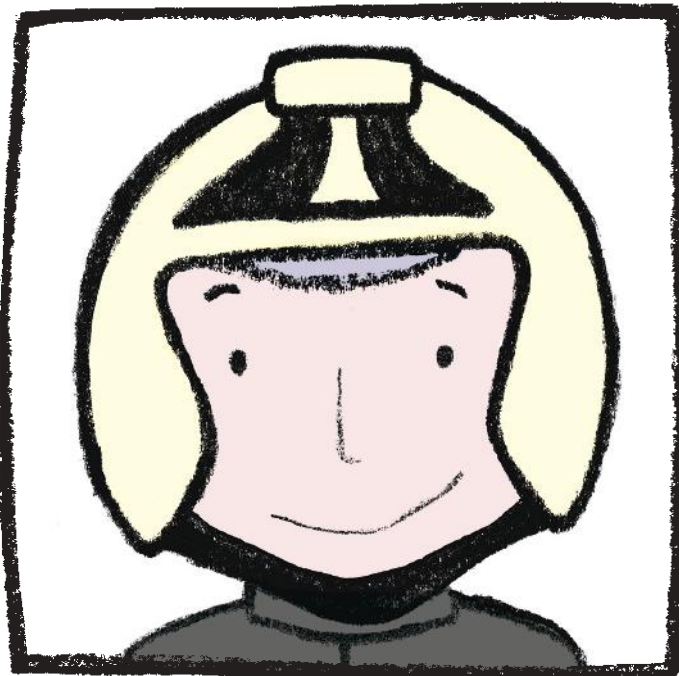
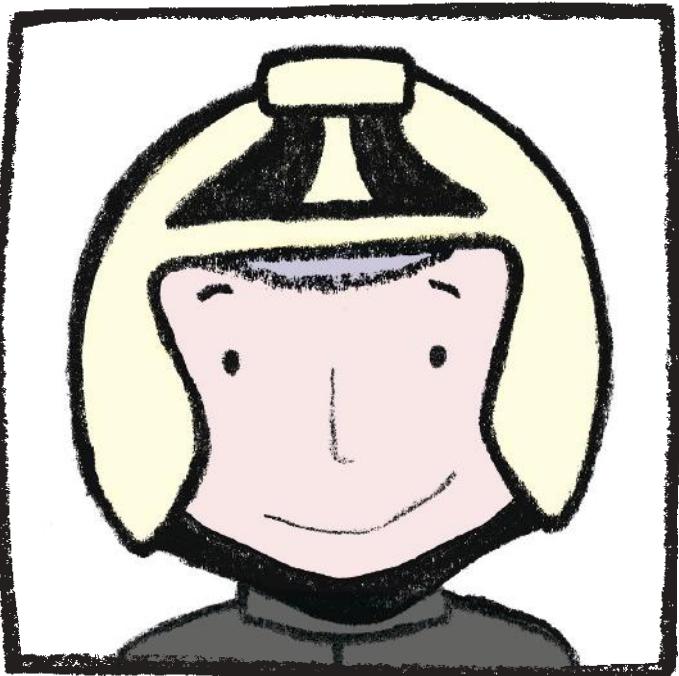
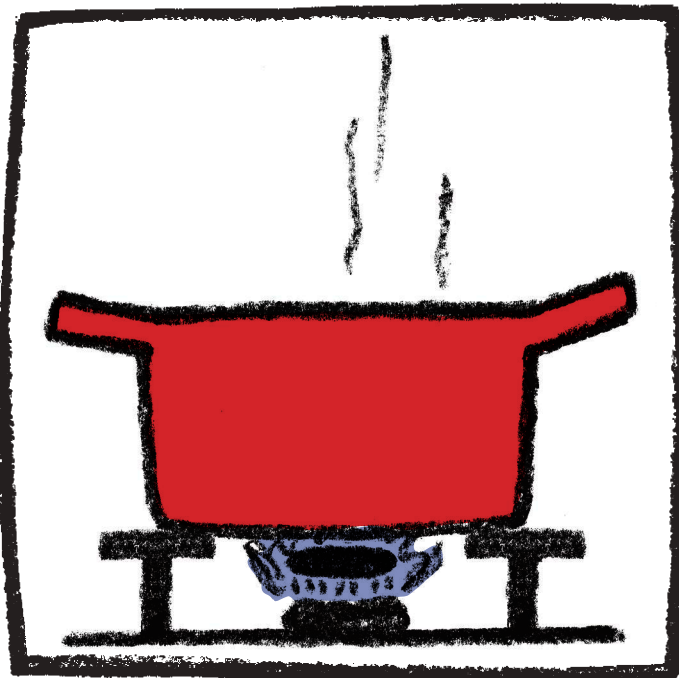
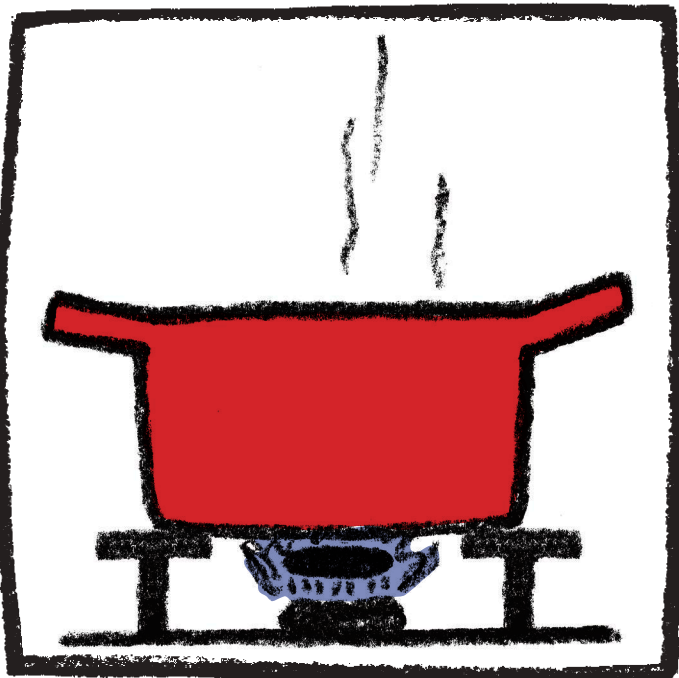
PAS OP, PAS OP

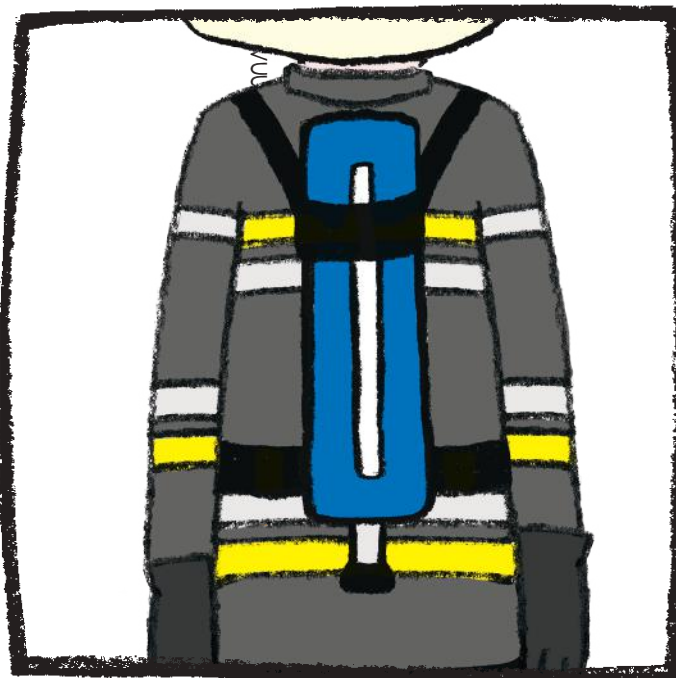
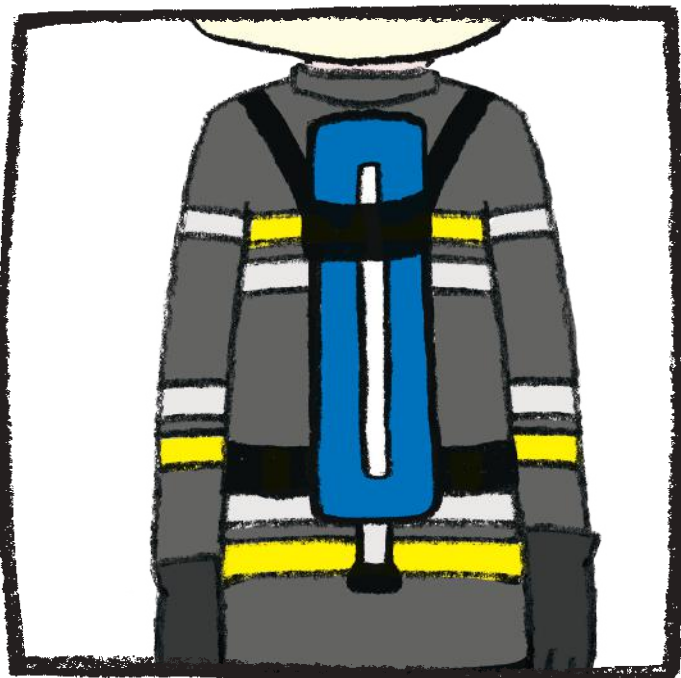
EN GA SNEL AAN DE KANT!

METHODIEKEN DERDE KLEUTERKLAS

METHODIEKEN VOOR DE DERDE KLEUTERKLAS

LIEDJE IK BEN 5!

Dit heb je nodig

- + Handpoppen Vonk en Bravo.
- + Tekst van het liedje **Ik ben 5!** [print van de USB-stick of kopieer de bijlage].
- + Tekst versje **Bravo met de waterspuit** [print van de USB-stick of kopieer de bijlage].
- + Liedje **Ik ben 5!** [geluidsbestand op de USB-stick].
- + Een computer met geluid en USB-ingang [zelf voorzien].

Zo werkt het

Bij deze Branddoos horen twee figuren: Vonk en Bravo.

Vonk is één en al hitte en vuur.

Bravo is zacht en fris, een druppel water die brandwonden verzacht en vuur kan blussen.

Laat Vonk en Bravo dit vertellen aan de kinderen en gebruik daarbij de handpoppen.

Bemerking: de kleuters die in de eerste en/of tweede kleuterklas al met de Branddoos hebben gewerkt, kennen Bravo en Vonk al. Toch is deze introductie anders omdat je hier een andere thematiek inleidt dan in de eerste en tweede kleuterklas.

Vonk: Hallo, ik ben Vonk, ik ben een vlammetje, ik ben vuur. Vinden jullie mij gevaarlijk?

Bravo: Hoi, ik ben Bravo, ik ben water, ik ben zacht. Vinden jullie mij lief?

Vonk: Maar neen Bravo, de kinderen vinden jou niet lief. Ze willen mij, ze willen vuur.
Wat kennen jullie dat brandt?

Lucifer, fornuis, sigaret, kampvuur, barbecue, kachel, haardvuur, kaars ...

Bravo: Héla Vonk, het is waar dat we vuur en warmte nodig hebben, maar vuur is ook gevaarlijk.
Wat kan er gebeuren als je niet voorzichtig bent met vuur?

Dan kan er iets in brand schieten, er kan brand ontstaan.

Vonk: Ja, brand, joepie!

Bravo: Nee hoor, niks joepie, brand is gevaarlijk en meestal is het een echte ramp.

Vonk: O, en wat moet er dan gebeuren?

Bravo: Dat weten de kinderen beter dan jij Vonk. Wie moet er komen als er brand is?

De kinderen zeggen samen De brandweer!

Bravo: Dat is juist, de brandweer komt de brand blussen.

Vonk: Oei, ja, dan moet je echt wel heel voorzichtig zijn met vuur.

Bravo: Dat is juist.

Vonk begint het liedje te neuriën.

Vonk: Zeg, ik ken een leuk liedje over hoe gevaarlijk warmte en vuur zijn, zullen we het eens samen zingen?

Laat het liedje horen via de computer. Kies op de USB-stick het bestand Vijflied. Misschien moet je het eerst naar je harde schijf kopiëren. Hang de tekst van het liedje goed zichtbaar in de klas.

Tekst van het liedje:

IK BEN 5!

Bravo, pas op! Bravo, pas op! Bravo, pas op!
Er is gevaar!
Mama vult het bad.
Ik sta klaar!
Pas op niet te warm!
Er is gevaar!
Een toestel met een snoer!
Waar?
Kijk daar!
Let op of je struikelt.
Er is gevaar!
Opgelet met vuur.
Er is gevaar!
Hiep, hiep hoera, ik ben 5 jaar.
Pas op voor de kaarsjes want VONK is daar!

Laat de kleuters spontaan reageren na het liedje:

Waarover gaat het liedje?

Wat doet mama?

Wat is het gevaar?

Waarom mag het water niet te warm zijn?

Wat is er gevaarlijk aan een toestel met een snoer?

Zing nu het liedje opnieuw met bewegingen:

IK BEN 5!

Bravo, pas op! Bravo, pas op! Bravo, pas op! (Beide handen rond de mond.)
Er is gevaar! (Armen gekruist over elkaar.)
Mama vult het bad. (Draaien aan de waterkraan.)
Ik sta klaar! (Rechtstaan.)
Pas op niet te warm! (Nee schudden met vinger.)
Er is gevaar! (Armen gekruist over elkaar.)
Een toestel met een snoer! (Met de handen een snoer vormen, handen horizontaal uit elkaar trekken.)
Waar? (Hand horizontaal boven de ogen en rondkijken.)
Kijk daar! (Wijzen met de vinger.)
Let op of je struikelt. (Geen beweging.)
Er is gevaar! (Armen gekruist over elkaar.)
Opgelet met vuur. (Vinger in de lucht.)
Er is gevaar! (Armen gekruist over elkaar.)
Hiep, hiep hoera, ik ben 5 jaar. (Hand tonen met vijf vingers.)
Pas op voor de kaarsjes want VONK is daar! (Vinger in de lucht.)

Bravo: Wat kunnen jullie het liedje al goed zingen en er ook leuk bij bewegen!

Hebben jullie zin in een verhaal over vuur?

Stap zo over naar het prentenverhaal Bel 112!.

Alternatieve werkvormen voor het liedje

Handjes draaien

Terwijl jij het liedje zingt (of laat horen), draaien de kleuters met hun handen op het ritme. Wanneer de muziek stopt, moeten de kinderen ook stoppen met het draaien van hun handen.

Variatie jongens – meisjes

Wanneer de kleuters het liedje goed kunnen zingen met de bijhorende bewegingen, maak je twee groepen: de brandweermeisjes en de brandweerjongens. Laat de twee groepen het liedje afwisselend zingen of de ene groep zingen en de andere de bewegingen maken.

Alternatieve werkvorm met versje

Met dit gedichtje ga je aan de slag rond brand en brandweer. Herhaal het gedichtje op een speelse, actieve manier: varieer in toon, tempo, volume, doe het met gebaren en beelden ...

Natuurlijk mogen de kleuters het versje meezeggen.

BRAND MET DE WATERSPUIT

Pas op, pas op, waar maakte VONK een brand?
Pas op, pas op, ga snel aan de kant!
Hier komt BRAVO-brandweerman
die alle branden blussen kan.
BRAVO met de waterspuit
blust snel alle vlammen uit!
En redt hij mensen van het dak
in zijn stoere brandweerpak!
Pas op, pas op, waar maakte VONK een brand?

PRENTENVERHAAL BEL 112!

Dit heb je nodig

+ Vertelprenten **Bel 112!**

+ Handpoppen Vonk en Bravo.

+ Pancarte **112**.

Zo werkt het

Verhaal vertellen

De kinderen gaan in een kring zitten en jij vertelt aan de hand van de grote vertelprenten het verhaal Bel 112!. Op de prenten staat Vonk bij vuur en brand, Bravo bij blussen en brandweer.

Kaat en Wolf spelen in de tuin, achter het tuinhuis.

'Kom Kaat,' zegt Wolf, 'we maken een vuurtje, ik heb gezien op tv hoe dat moet.'

'Wauw, leuk Wolf, we maken ons eigen kampvuur, ik vind vlammen leuk.'

Wolf en Kaat zoeken takjes, gras en papiertjes en leggen die op een hoopje. Dit wordt het begin van hun kampvuur.

'Hoe krijgen we het vuur aan?' vraagt Kaat.

'Met dit,' zegt Wolf en hij toont fier een doosje lucifers.

'O, waar haal je die vandaan?' vraagt Kaat.

'Uit de keukenkast,' zegt Wolf, 'en ik weet hoe het werkt.'

Wolf haalt een lucifer uit het doosje, doet de lucifer branden en houdt hem tegen de papiertjes.

Er komt een beetje rook uit het papier en het gras, maar het brandt niet. Wolf neemt nog een lucifer en houdt die ook tegen het papier.

Nu laat Wolf de lucifer heel ver opbranden.

'Auw,' roept hij als het vlammetje tot aan zijn vingers komt.

'Het lukt niet,' zegt Kaat.

'Nee, het brandt niet,' zegt Wolf.

'Ik heb een idee,' zegt Kaat en ze gaat het tuinhuis binnen.

Even later komt Kaat terug met een plastic fles. Op de fles staat een barbecue* afgebeeld met vuur. In de fles zit een groene vloeistof.

'Jij doet de lucifer aan en ik giet dit op het vuur,' zegt Kaat terwijl ze de dop van de fles draait, 'dat werkt altijd, want zo laat papa de barbecue branden.'

Wolf laat een lucifer branden en houdt die tegen de takjes. Dan duwt Kaat op de fles en spuit de groene vloeistof op het kampvuurtje.

* Weten de kinderen wat een barbecue is? Anders even uitleggen.

Met een enorme 'woesjii' schiet de vloeistof in brand. Wolf kan net op tijd zijn vingers wegtrekken. Het kampvuurtje vliegt in brand, maar o wee, de vlam is zo groot dat ook de planken van het tuinhuis beginnen te branden.

Kaat laat van de schrik de fles vallen en rent weg. Wolf is ook erg geschrokken, maar hij kan kalm blijven. Hij loopt snel naar het huis.

In de keuken staat een telefoon. Wolf neemt de telefoon en duwt de juiste cijfers in: 1 1 en dan 2. Dat is het nummer van de brandweer.

Aan de andere kant van de lijn neemt een man op: 'Hallo, met de brandweer, hoe kan ik u helpen?'

Wolf roept: 'Help! Help! Het tuinhuis brandt!!'

De brandweerman antwoordt: 'Haal even rustig adem jongen en zeg eens hoe je heet. Wat is je naam?'

'Ik ben Wolf,' zegt Wolf.

'Goed, en waar ben je, wat is de naam van de straat?'

'Veldstraat,' antwoordt Wolf, hij is nu al heel wat kalmer, de meneer

aan de telefoon weet hoe hij het moet aanpakken.

'En het huisnummer?'

'Dat is 18,' zegt Wolf.

'Goed Wolf, ik stuur vliegensvlug de brandweer naar jou toe. Blijf ondertussen weg van de brand, oké?'

'Ja hoor,' zegt Wolf, 'ik blijf er ver vandaan.'

Wolf staat aan de voorkant van het huis te wachten. Kaat is bij hem komen staan.

Kaat vraagt: 'Wat heb je gedaan Wolf?'

Wolf: 'De brandweer gebeld.'

Kaat vindt het wel stoer dat Wolf weet wat hij moet doen als er brand is.

Kaat zegt: 'Mama en papa gaan boos zijn hé omdat het tuinhuis in brand staat.'

Wolf: 'Heel boos.'

Al van ver horen ze de sirenes van de brandweer. Het tuu-taa, tuu-taa komt steeds dichterbij. En plots rijden drie brandweerauto's de straat in met zwaailichten en loeiende sirenes.

Alles gaat heel snel. De brandweermannen springen uit de auto's en rollen lange blusslangen uit door de tuin tot aan het tuinhuis.

Drie brandweermannen blussen het tuinhuis met een sterke waterstraal.

Een andere brandweerman knielt bij Wolf en Kaat.

'Dag kinderen,' zegt de brandweerman, hij is heel vriendelijk, 'wat goed dat jullie ons gebeld hebben. Weet je ook hoe de brand is ontstaan?'

Wolf en Kaat beginnen te blozen, met een rood hoofd zeggen ze:

'Dat komt door ons.'

'Oei, hebben jullie met vuur gespeeld?'

'Ja, en met een fles voor de barbecue,' zegt Kaat.

'O kinderen, dat is supergevaarlijk. Je had jezelf heel erg kunnen verbranden en veel in brand kunnen steken. Gelukkig is alleen het tuinhuis weg.'

'Maar mama en papa zullen toch boos zijn,' zegt Wolf.

'Dat denk ik ook,' zegt de brandweerman, 'niet meer doen hé.'

'Nee hoor,' klinkt het in koor.

Napraten over het verhaal

Neem het verhaal nog eens door samen met Bravo en Vonk (neem daarom de handpoppen erbij).

Plaats de pancarte met het noodnummer 112 goed zichtbaar in de klas.

Vonk: Kom, we kijken nog eens samen naar het verhaal. Wijs maar naar mij als je mij ziet staan.

Bravo: En wijs naar mij als je mij ziet staan.

Bij de voorwerpen en situaties waar Vonk of Bravo te zien is, kan je volgende vragen stellen:

Wat kan vuur maken op deze prent?

- + De lucifers, de takjes kunnen branden, maar ook de fles aanmaakvloeistof kan ontbranden.

Is een vuurtje maken leuk?

- + Een kampvuur of haardvuur maken is best leuk, maar je moet er héél voorzichtig mee zijn en het mag alleen als er een volwassene bij is.

Waarom mag je niet met lucifers spelen?

- + Omdat je dan brand kan stichten. Dat kan ook met een aansteker, vuurwerk, kaarsen ...

Hoe weet je of een vloeistof ontvlambaar is?

- + Je moet op het etiket kijken, als er een vlammetje opstaat, kan het branden. Het is gewoon beter om met geen enkel product te spelen.

Wat moet je doen als er brand is?

- + Het direct zeggen aan een volwassene en naar buiten gaan. De volwassene belt dan de brandweer. Als je weet hoe dat moet, mag je ook zelf de brandweer bellen.

Welk nummer moet je bellen voor de brandweer?

- + Je belt 112.
Maar, let op: nooit zomaar voor de grap of 'om eens te proberen' de brandweer bellen.

Wat zeg je aan de telefoon?

- + WAAR is het gebeurd.
- + WAT is er gebeurd.
- + WIE is er gewond.

Waarom moet de brandweer komen?

- + Omdat de brandweer het nodige materiaal heeft om een brand te blussen. Zelf kan je dat meestal niet. Loop daarom weg van een brand, die kan snel groter worden dan je denkt.

Wat gebruikt de brandweer om te blussen?

- + Water (eigenlijk blusschuim).

SYMBOLENSPEL GEVAARLIJK!

Dit heb je nodig

- + Prenten met producten **Gevaarlijk!**
- + Symboolkaartjes **Gevaar!**
- + Handpop Bravo.

Zo werkt het

Ga met de kinderen in een cirkel zitten. Je toont één voor één de vijftien prenten met producten en legt die midden in de cirkel.

Bespreek de producten samen met Bravo.

Wat zien we hier?

Producten die je in huis kan tegenkomen in de keuken, badkamer, opbergkast, garage, tuinhuis enzovoort.

Kunnen jullie de prenten benoemen? Wat zijn de producten?

Busje **aceton**, dit wordt gebruikt om bijvoorbeeld lijm weg te doen.

Spuitbus bijvoorbeeld haarlak, verf of product om kleren en schoenen waterdicht te maken.

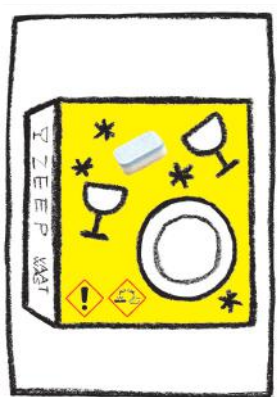
Antivries, dat is een product voor de auto.

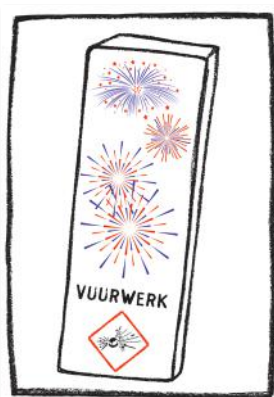
Antikalkproduct wordt gebruikt om schoon te maken in keuken en badkamer.

WC-eend dient om het toilet proper te maken.

Vaatwastabletten worden in de afwas-machine gedaan.

Feestvuurwerk.

Brandspiritus/ bbq-aanmaakmiddel om de barbecue aan te steken of om fondue- of gourmetstelletje te verwarmen. Dit wordt dikwijls gedaan als er een feest is.

White spirit dient om verfborstels uit te kuisen.

Ovenreiniger/keukenreiniger om het fornuis of de oven te poetsen.

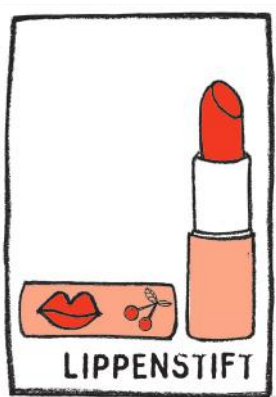
Handwasproduct: ontsmettende zeep in een busje.

Tube lijm: om te plakken en te knutselen.

Douchegel (of badgel, badschuim, badolie) om je te wassen.

Lippenstift of andere make-up vind je in de badkamer en in mama's handtas.

Flesje essentiële olie wordt in een verstuiver gedaan en laat de kamer lekker ruiken.

Kijk eens goed, wat zie je op (bijna) elk product?

- + Een symbooltje.
- + Toon de symbolen en leg uit dat deze bedoeld zijn om aan te duiden dat de producten gevaarlijk zijn.
- + Enkele kinderen (maximum 14) krijgen een kaartje met een gevaarsymbool en mogen dit bij de productprenten leggen.
- + Als dit is gebeurd en alle gevaarsymbolen bij de juiste prent liggen (bij sommige prenten liggen er twee symbolen), bespreken jullie de gevaren aan de hand van onderstaande lijst.

Producten met het ontvlambaarsymbool: dit product kan in brand schieten als er een vlam bijkomt.

Producten met ontplofbaarsymbool:

dit kan ontploffen en je kan daarbij héél erg gewond geraken. Het is geen speelgoed!

Producten met giftigsymbool zijn is giftig, je wordt er erg ziek van als je het inslikt.

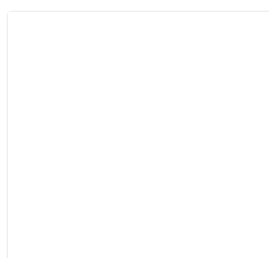

Producten met bijtendsymbool:

deze producten maken brandwonden op je huid alsof je je zou verbranden aan een vlam. Het doet erg veel pijn en geneest moeilijk.

Producten met irriterend/schadelijk-symbool: deze veroorzaken jeuk, roodheid van de huid of ontstekingen.

Producten zonder symbool zoals douchegel, lippenstift, essentiële olie ... zijn minder gevaarlijk maar dat wil nog niet zeggen dat je er mag mee spelen of ze in je mond mag stoppen.

Wat doe je best met producten waar een gevaarsymbool op staat?

- + Afblijven. Zeker niet van drinken of met spelen! Maar let op: ook producten waar géén symbooltje op staat kunnen prikken in je ogen, mond of op je huid.

Wat moet je doen als je toch zo'n product op je huid hebt gekregen of hebt ingeslikt?

- + Onmiddellijk aan een volwassene zeggen (mama, papa, juf, oma, opa ...). Als het product brandt op je huid, dan heel lang spoelen met lauw water. Als het heel erg brandt, bel dan een dokter of zelfs de brandweer op 112. Als je het product hebt ingeslikt, bel je een dokter of het antigifcentrum.

VOLGORDESPEL AUW DAT DOET PIJN!

Dit heb je nodig

- + Puzzelprenten **Auw dat doet pijn!**

- + Handpop Bravo.

Zo werkt het

De kinderen puzzelen in kleine groepjes of individueel. Ze krijgen telkens de vijf nodige puzzelstukken en moeten die in de juiste volgorde leggen.

Als het puzzelen is gelukt, wordt er gewisseld met andere leerlingen of stap je over naar de nabespreking.

Kinderen die niet meedoen, kunnen ondertussen een andere methodiek doen zoals kleurprenten inkleuren, wegwijzers inkleuren, het werkblaadje 112 of Vul de slang aan of Doolhof.

Nabespreking

Kom na het puzzelen allemaal samen in de kring en leg de puzzels in het midden.

Samen met Bravo bespreek je de situaties op de puzzels. Bravo kan daarbij volgende vragen stellen:

- Waar zit het gevaar?
- Wat gebeurt er?
- Wie raakt gewond? Welke soort wonde is het?
- Had het kindje iets kunnen doen om dit te vermijden?
- Is het goed hoe het kind reageert?
- Wat zou jij zelf doen als dit gebeurde?

BRANDSPEL

Dit heb je nodig

+ Speldoek **Brandspel** met **5 pionnen** en **dobbelsteen** met kleurvlakken.

+ De uitleg in deze handleiding [zie verder].

Zo werkt het

Tip: Kinderen die niet meedoen, kunnen ondertussen een andere methodiek doen zoals kleurprenten inkleuren, wegwijzers inkleuren, het werkblaadje 112 of Vul de slang aan of Doolhof.

Leg het speldoek open. Vijf kinderen spelen het spel, jij begeleidt.
Elke speler kiest een pion en zet die op het startvakje (dat is het vakje met Vonk).

Het is de bedoeling dat elke pion de andere kant van het spelbord bereikt, dus op het vakje met Bravo terecht komt. Er wordt doorgespeeld tot alle pionnen op een Bravovakje staan, want dan zijn alle brandjes geblust en alle brandwonden verzorgd.

Hoe wordt de pion verplaatst?

De speler rolt met de dobbelsteen.

Er zijn dan **twee mogelijkheden**:

1. De speler heeft **'rood'** gegooit. De pion gaat naar het eerstvolgende rode vakje. Jij leest voor wat er bij dat rode vakje hoort (staat verderop in deze handleiding). De pion mag **direct naar het eerstvolgende resultaatvakje** (112, stromend water, dokter/ziekenhuis ...).
2. De speler gooit een **andere kleur** (geel, blauw, groen, paars, oranje). De pion wordt op dat vakje gezet. Je leest de instructie voor die bij dat vakje hoort.
Bv.: "Een gevaarlijk product schiet in brand. Ga terug naar het rode vakje met 'brand'."
De pion wordt verzet volgens de instructie (terug naar het rode vakje).
Lees nu ook de instructie van het rode vak voor. De speler mag de pion nog eens verzetten in dezelfde beurt.

Samengevat:

wie rood gooit, gaat direct naar het resultaatvakje,

wie een ander kleur gooit, gaat via een omweg naar het eerstvolgende resultaatvakje.

Dit spelsysteem zorgt ervoor dat alle spelers gelijkmatig naar het eindpunt gaan. Het spel gaat dan ook vlot vooruit en je kan het opnieuw spelen, met andere leerlingen. Bovendien zijn er niet echt winnaars of verliezers.

We lichten de verschillende vakjes hier toe.

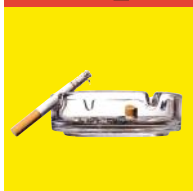

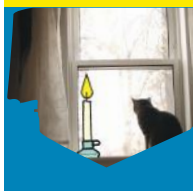
START

Er is brand, ga naar het vakje met 112
en bel de brandweer!

Iemand heeft een brandende sigaret laten liggen en zo ontstaat er
brand. Ga terug naar het rode vakje met 'brand'.

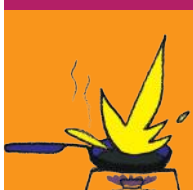
Een kaars staat te dicht bij het gordijn en maakt brand.
Ga terug naar het rode vakje met 'brand'.

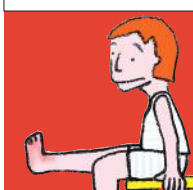
Een gevaarlijk product schiet in brand.
Ga terug naar het rode vakje met 'brand'.

Je speelt met lucifers en sticht brand.
Ga terug naar het rode vakje met 'brand'.

De vlam slaat in de pan,
ga terug naar het rode vakje met 'brand'.

Je hebt een brandwond, ga naar het vakje met de kraan en houd de
brandwond minstens 20 minuten onder stromend water.

Je raakt een hete oven aan,
ga terug naar het rode vakje met de brandwond.

Oei, je haalt een kom hete soep uit de microgolfoven,
ga terug naar het rode vakje met de brandwond.

Het water in je bad is té heet,
ga terug naar het rode vakje met de brandwond.

Je morst hete chocolademelk op je hand,
ga terug naar het rode vakje met de brandwond.

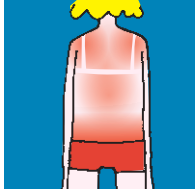
Je komt aan een heet strijkijzer,
ga terug naar het rode vakje met de brandwond.

Je bent heel erg verbrand,
ga naar het vakje met het ziekenhuis of de dokter.

Je speelt met een gevaarlijk product,
ga terug naar het rode vakje met de erge brandwond.

Je hebt je niet beschermd tegen de zon,
ga terug naar het rode vakje met de erge brandwond.

Je trekt een pan met heet water over je heen,
ga terug naar het rode vakje met de erge brandwond.

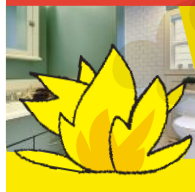
Je probeert een frietje uit de friteuse te nemen,
ga terug naar het rode vakje met de erge brandwond.

Je speelt met vuurwerk,
ga terug naar het rode vakje met de erge brandwond.

Er is brand op school of in je huis, ga naar het vakje waar iedereen buiten staat.

De badkamer staat in brand,
ga rustig naar het vakje met Sis de slang.

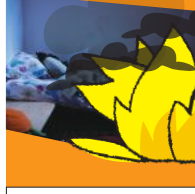
De living staat in brand,
ga rustig naar het vakje met Sis de slang.

De school staat in brand,
ga rustig naar het vakje met Sis de slang.

De keuken staat in brand,
ga rustig naar het vakje met Sis de slang.

De slaapkamer staat in brand,
ga rustig naar het vakje met Sis de slang.

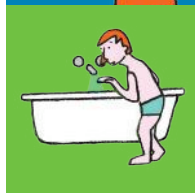
Je belt de brandweer omdat je brand ziet.
Dat is slim. Ga naar het vakje met Bravo.

Je bent voorzichtig met warme drank.
Ga naar het vakje met Bravo.

Je bent voorzichtig met vuur en speelt niet met vuur.
Ga naar het vakje met Bravo.

Je voelt voorzichtig of het water niet te heet is.
Dat is zeer goed. Ga naar het vakje met Bravo.

Gevaarlijke producten, daar blijf jij af. Heel goed.
Ga naar het vakje met Bravo.

Als je de kaarsjes op je verjaardagstaart uitblaast, kom je niet te dichtbij. Dat is flink. Ga naar het vakje met Bravo.

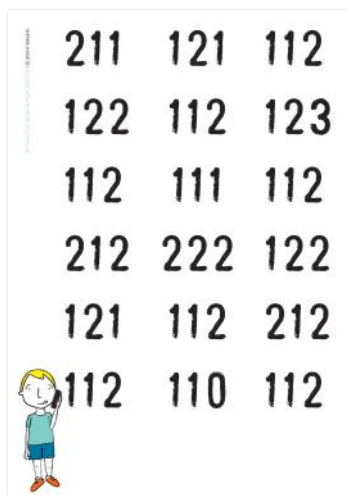
WERKBLAADJE 112

Wat heb je nodig?

- + Werkblaadje **112** [print van de USB-stick of kopieer de bijlage].
- + Rood en blauw kleurpotlood voor elk kind [zelf voorzien].

Zo werkt het

Geef elk kind een werkblaadje en een rood en blauw potlood.
De opdracht is eenvoudig:
kleur alle 112's blauw en alle andere cijfercombinaties rood.

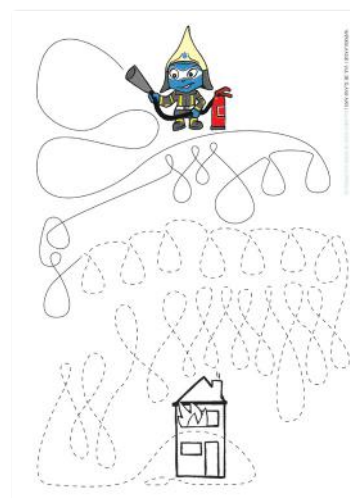
WERKBLAADJE VUL DE SLANG AAN

Wat heb je nodig?

- + Werkblaadje **Vul de slang aan** [print van de USB-stick of kopieer de bijlage].
- + Voor elke kleuter een potlood of dunne stift [zelf voorzien].

Zo werkt het

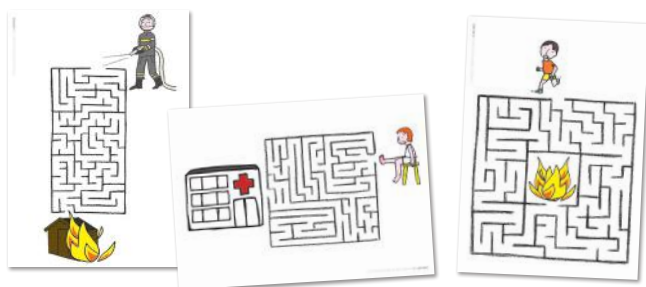
De kinderen moeten de vluchtslang vervolledigen door de punten te verbinden.

WERKBLAADJES DOOLHOF

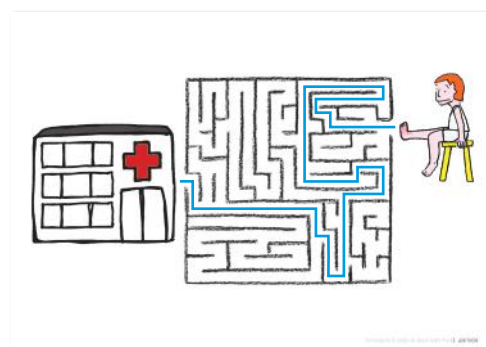
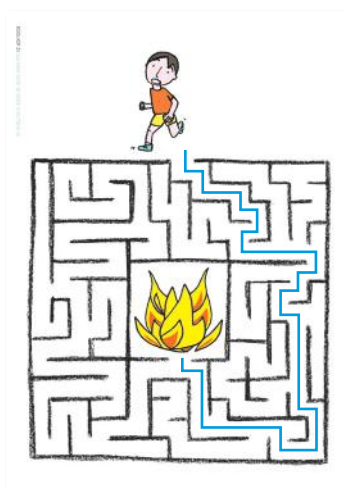
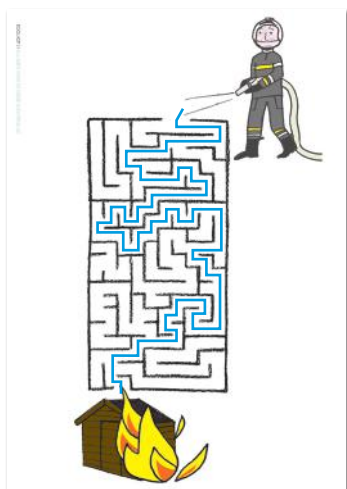
Wat heb je nodig?

- + Drie werkblaadjes **Doolhof** [print van de USB-stick of kopieer de bijlage].
- + Potlood of stift [zelf voorzien].

Zo werkt het

De kinderen zoeken telkens de weg door het doolhof. Zo helpen zij de brandweerman bij de brand te komen om te blussen, brengen zij het kindje met de brandwond naar het ziekenhuis voor verzorging en zoeken zij een vluchtweg uit de brand.

EVACUEREN MET SIS DE SLANG

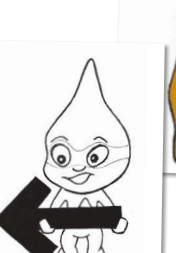
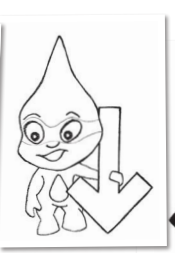
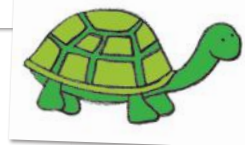
Dit heb je nodig

De materialen voor deze knutselactiviteit moet je zelf voorzien:

- + Touw (lang genoeg om een slang te vormen met alle kleuters).
- + Ballon.
- + Krantenpapier of oude tijdschriften.
- + Behangerslijm.
- + Evacuatieplan van de school.

Dit zit in de branddoos (voor de evacuatie-oefening):

- + Bord van Bravo bij het verzamel pictogram.
- + Rookmelder.
- + Film **Evacuatiefilm kleuters** [op USB-stick].
- + Kleurplaten met pijlen, prenten poes, schildpad en egel, prent stappenplan [op USB-stick].
- + Handpop Vonk
- + Stempel

Zo werkt het

Dit is een knutselactiviteit voor de hele klas. Jullie maken een evacuatietouw dat je kan gebruiken om **alle** kinderen te evacueren in geval van nood. Met de evacuatieslang blijven de kinderen beter bij elkaar.

Je mag uiteraard je eigen creativiteit de vrije loop laten, maar wij geven hieronder een knutselidee.

Als Sis de evacuatieslang klaar is, doen jullie een evacuatie-oefening.

Zo maak je Sis de slang

- + Blaas de ballon op tot een redelijke grootte.
- + Kleef met de kleuters (in groepjes) de ballon vol papier. Voorzie genoeg lagen papier, zo wordt het hoofd van Sis goed stevig.
- + Maak de laatste laag met wit of licht gekleurd papier (om er later op te kunnen verven).
- + Laat het geheel drogen.
- + Ga aan de slag met verf: maak van Sis een leuke gekleurde slang.
- + Breng twee leuke ogen aan op de kop en geef Sis een gespleten tong.
- + Knip de knoop onderaan de ballon af.
- + Maak vijf à zes gaatjes in de onderkant van de kop. Bevestig hieraan eindjes touw.
- + Knoop de vijf à zes eindjes touw vast aan het hoofdtouw. Gebruik eventueel nog een stuk touw als handvat. Maak alles voor alle zekerheid vast met duct tape.
- + Kleef eventueel nog voor elke kleuter een lapje stof aan het touw. Je kan ook lusjes voorzien waaraan de kindjes zich moeten vasthouden.

Evacuatie

Vonk toont het evacuatieplan van de school en gaat een vraaggesprek aan met de klas:

- + Wat heb ik meegebracht?
- + Waarvoor wordt een evacuatieplan gebruikt?
- + Waar kan je een evacuatieplan vinden (school, cinema, restaurant, vliegtuig, boot ...)?

(Volgende uitleg kunnen de kleuters al gekregen hebben in de eerste of tweede kleuterklas, maar herhaling kan geen kwaad.)

Leg uit wat 'evacuatie' betekent: dat je weg gaat van een plaats waar het gevaarlijk is naar een veilige plaats.

Wanneer moet je evacueren?

Als je het geluid van de rookmelder hoort of wanneer je ouders of juf/meester (of een andere volwassene) het zegt.

Toon nu de rookmelder aan de kinderen, leg uit dat dit toestel ergens in de gang hangt en zal piepen als er rook is (en dus ook brand is). Een rookmelder maakt héél veel lawaai, dus de kinderen moeten niet bang zijn dat ze hem niet zullen horen. Zeg de kinderen dat ze best hun oren dichtstoppen, want dat je de rookmelder zal laten piepen. Demonstreer dan even de rookmelder. Hij maakt al veel lawaai als je je oren dicht hebt, wie dat wil, mag nog eens luisteren zonder vingers in de oren. Demonstreer eventueel de rookmelder nog een keer.

Vonk vraagt:

- + Wat moet je doen als een rookmelder afgaat?
Rustig blijven en onmiddellijk je klas of je huis verlaten.
- + Hebben jullie thuis een rookmelder?
- + Waarom moet je evacueren bij brand?
Bij brand is er rook en als je die inademt, word je heel ziek. Je moet dus zo snel mogelijk naar buiten gaan zelfs als de brand nog klein is.
- + Wat mag je zeker niet doen bij brand?
 - Je verstoppen.
 - Wild rondlopen of rennen (blijf rustig!).
 - Een deur opendoen die warm aanvoelt of waar rook vanonder komt.
 - Naar de rook toe lopen.

Evacuatie stappenplan

Bekijk eerst in de klas de film **Evacuatiefilm kleuters** en leg daarna het stappenplan uit aan de kinderen aan de hand van de prent met het stappenplan.

Neem er de prenten bij:

1. **Poes:** de 'kleuter van de dag' zorgt dat de evacuatiweg steeds vrij is zodat we niet vallen als we snel naar buiten moeten gaan. Er staan geen boekentassen of andere hindernissen in het gangpad.
2. **Schildpad:** wanneer de rookmelder afgaat, blijven we heel rustig en gaan onmiddellijk naar buiten.
3. **Egel:** we verstoppen ons niet.
4. **Slang:** we nemen Sis de slang vast op weg naar buiten, de pijlen wijzen ons de weg.
5. **Verzamelpaats:** je toont het bord van Bravo bij het verzamelpictogram, leg uit aan de kinderen wat dit betekent: als er brand is, dan gaan we allemaal samen naar buiten en verzamelen bij de prent die Bravo vasthoudt. Straks gaan we buiten kijken waar die prent hangt, dus waar we moeten verzamelen. We blijven hier rustig staan zodat de juf of meester kan kijken of iedereen er is.

Laat de kinderen werken met de afbeeldingen:

- + in het klein uitknippen en op de juiste volgorde kleven op een blad,
- + de grote afbeeldingen ophangen in de klas in de juiste volgorde,
- + zelf vertellen wat elke stap/elk dier betekent.

Hang de afbeelding van de poes ook bij de taken van het kindje van de dag en de afbeelding van de slang bij de evacuatieslang.

Doe een evacuatieoefening met de klas

Leg uit aan de kinderen dat ze nu zelf mogen proberen.

1. Vraag aan de kleuter van de dag of de gang vrij is van boekentassen en andere hindernissen.
2. Laat het geluid van de rookmelder horen.
3. Kinderen gaan stil en rustig naar de evacuatieslang.
4. Kinderen nemen het slangentouw vast.
5. De kinderen zingen luid het liedje 'We maken een slangetje'. De tekst van het liedje wordt gezongen op de tonen van 'We maken een kringetje' of het liedje 'In het schooltje is er een vuurtje'.
6. Kinderen en leerkracht volgen de kortste weg naar buiten.
7. Kinderen en leerkracht verzamelen op het verzamelpunt.
8. Leerkracht kijkt na of iedereen aanwezig is.

Besprek na afloop met de kinderen wat er goed en minder goed verliep:

- + Verliep het naar buiten gaan vlot toen jullie het brandalarm hoorden?
- + Hoe komt dat het naar buiten gaan wel/ niet vlot verliep?

Overloop met de kleuters de belangrijke punten waarmee je moet rekening houden bij een evacuatie:

- + Wanneer je het brandalarm hoort, moet je rustig blijven.
- + Je laat meteen alles vallen waar je mee bezig bent.
- + Je kijkt eens rond of er nog mensen bij je zijn en probeert die te helpen om ook naar buiten te gaan als dat nodig is.
- + Je verlaat het gebouw op een rustige manier.

Variant 1: evacueer de juf/meester

Laat je blinddoeken door de kleuters en doe de oefening opnieuw. De kleuters hebben nu als taak jou veilig naar buiten te brengen.

Variant 2: enkele kleuters

Doe de evacuatieoefening nog eens, maar nu met enkele kleuters. De kleuters mogen even in de poppenhoek spelen en goed luisteren of ze het brandalarm horen. De andere kleuters kijken of de kleuters op de juiste manier reageren wanneer ze het brandalarm horen. Je laat het geluid van het brandalarm horen en laat de kleuters doen.

Vonk stelt volgende vragen:

- + Verliep het naar buiten gaan vlotter dan daarnet?
- + Hoe komt dat het naar buiten gaan wel/ niet vlotter verliep?

Variant 3: onverwacht

Evacuatieoefening tijdens vrij spelen in de hoeken.

Evacuatiepictogrammen

Leer de kinderen aan de hand van de BRAVO-prent in de branddoos de pictogrammen herkennen die nodig zijn om te evacueren.

- + Laat de kinderen op zoek gaan naar de pictogrammen
- + Hang eventueel een BRAVO met pictogram op de plaats waar er een pictogram hangt.
Maar hang deze op de hoogte van de kleuter.

Evacuatie thuis

Voor de basisprincipes van een evacuatie thuis wordt een brochure meegegeven met elk kind. De bedoeling is om evacuatie thuis bespreekbaar te maken met de ouder(s) of verzorger van het kind en om samen een vluchtweg te bepalen en te oefenen.

Geef aan elke kleuter ook het **informatieboekje voor ouders*** mee, zo maak je brandveiligheid en evacuatie ook thuis bespreekbaar.

* Er zitten enkele informatieboekjes in de branddoos.

Bijbestellen kan via www.brandwondenvoorkomen.be bij opleiding kleuters.

Slot en reflectie

Je neemt **Vonk** er terug bij en hij zegt:

'Het is belangrijk om rustig te blijven wanneer je het brandalarm hoort. Als er paniek ontstaat, kan het gebeuren dat sommige mensen niet meteen naar buiten kunnen en in de brand blijven.'

Hij vraagt ook:

- + Waarvoor wordt een evacuatieplan nu weer gebruikt?
- + Waarmee moet je rekening houden als het brandalarm afgaat?

Herhaal de evacuatieoefening met de klas een paar keer gedurende de themawEEK. Stap 1 kan in de ochtend reeds worden nagegaan.

Organiseer tijdens of kort na deze themawEEK een evacuatieoefening met heel de school zodat de kindjes het verschil kunnen horen tussen een rookmelder en een brandalarminstallatie op school.

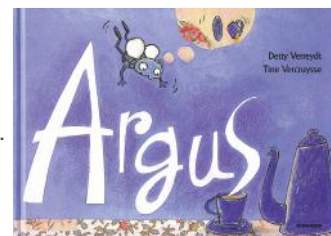
Organiseer 2 maal per jaar een evacuatieoefening met heel de school. Gebruik hiervoor de het alarmsysteem dat ook tijdens brand zou worden gebruikt. Voor de kleuterklassen raden we aan om na elke vakantieperiode een evacuatie-oefening te houden.

Je kan de een vlotte evacuatieoefening belonen met een **stempel** van Bravo op hun hand of arm. De stempel is een mogelijke aanleiding om het hier thuis over te hebben.

HET VERHAAL VAN ARGUS

Dit heb je nodig

- + Handpop Bravo.
- + Prentenboek **Argus** van Detty Verreydt en Tine Vercruysse [of print de bladen van de USB-stick].
- + Pedagogisch dossier Argus

Zo verloopt het

Bravo toont het prentenboek van Argus aan de kleuters en zegt dat hij een verhaal heeft meegebracht, het verhaal van Argus de vlieg. Die woont bij oom Knurf en tante Muddy. Argus houdt van rust en stilte, maar als er vijf ondeugende varkentjes op bezoek komen vreest hij het ergste.

Bravo voert een vraaggesprek met de kleuters:

- + Wat zien jullie op de kaft van het boek?
- + Wie is Argus?
- + Waarom vreest Argus het ergste als er vijf ondeugende varkentjes op bezoek komen?

Bravo krijgt nu een plaats tussen de kleuters en gaat samen met hen luisteren en kijken naar het verhaal dat jij voorleest.

Vragen bij het prentenboek

Prent 1 + 2:

- Wie is Argus?
- Wat zijn oom Knurf en tante Muddy aan het doen?
- Wat doet Argus heel graag?

Prent 3 + 4:

- Wie komt er allemaal op bezoek?
- Waarom komen ze op bezoek?
- Wat doen de vijf ondeugende varkentjes allemaal?
- Wat vindt Argus ervan dat de vijf ondeugende varkentjes op bezoek komen?

Prent 5 + 6:

- Welk varkentje is dol op Argus?
- Waar verstopt Argus zich?
- Waarom is Argus blij dat Mon, Ton en Jon in de tuin gaan spelen?

Prent 7 + 8:

- Waarvan droomt Argus?
- Wat is er gebeurd met Argus zijn lievelingsplekje?

Prent 9 + 10:

- Wat doet het varkentje Beebie?
- Welke gevaarlijke dingen doet het varkentje Beebie?
- Wat moet je doen als je hete thee over je krijgt?

Prent 11 + 12:

- Wat maakt varkentje Mon voor Argus?
- Wat doen varkentjes Jon en Ton in de tuin?
- Wat staat er in de tuin, zijn het gevaarlijke materialen?

Prent 13 + 14:

- Waarom fladdert Argus heen en weer voor de oogjes van Rosie?
- Wat zou er gebeuren als Rosie ging kijken in de pan?

Prent 15 + 16:

- Wat heeft tante Muddy gemaakt?

Waarom mag je niet meteen van de soep drinken als die heet is?

Wat krijgt Argus van de varkentjes?

Prent 17 + 18:

Wat doet Argus allemaal in de tuin?

Vindt Argus het leuk?

Prent 19 + 20:

Wat doen Jon en Ton?

Welke materialen hebben ze daar allemaal voor nodig?

Zijn het gevaarlijke materialen, waarom wel/niet?

Prent 21 + 22:

Wat gebeurt er allemaal in de tuin?

Hoe proberen Jon en Ton het vuur te doven?

Hoe dooft tante Muddy het vuur?

Wat moet er nu gebeuren met Jon en Ton?

Prent 23 + 24:

Wat doet oom Knurf met Jon en Ton?

Waarom zet oom Knurf Jon en Ton onder de douche?

Waar gaat oom Knurf naartoe?

Prent 25 + 26:

Wat hebben ze gedaan met Jon en Ton in het ziekenhuis?

Wat zal Argus doen om hen op te vrolijken?

Prent 27 + 28:

Wat maakt tante Muddy klaar?

Waarom mag er niemand in de keuken komen?

Wat doen ze na etenstijd?

Waarom mogen Jon en Ton niet in bad?

Prent 29 + 30:

Wat zien jullie op de prent?

Wat moeten Jon en Ton repareren?

Vindt Argus het leuk dat de varkentjes morgen zullen terugkomen?

Slot en reflectie

Na het sluiten van het prentenboek maak je ruimte voor spontane reacties van de kleuters. Als zij niet reageren stelt Bravo volgende vragen:

- + Wie komen er op bezoek bij Argus, oom Knurf en tante Muddy?
- + Vindt Argus het leuk dat de varkentjes op bezoek komen, waarom wel/niet?
- + Wat doen de varkentjes allemaal?
- + Waar gaat oom Knurf naartoe met Jon en Ton?

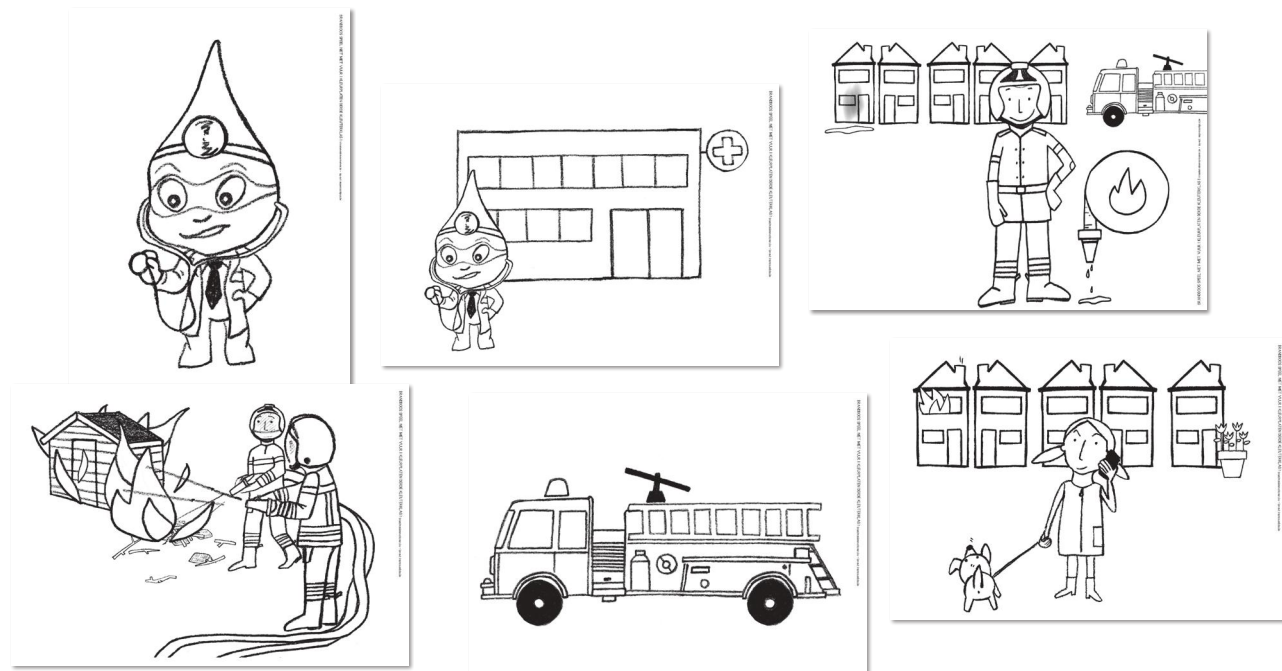
Varianten:

1. Je kan de kleuters het verhaal laten vertellen (je toont de prenten om de beurt en stelt indien nodig richtvragen).
2. Je kan met enkele kleuters het verhaal naspelen.

KLEURPLATEN DERDE KLEUTER

Dit heb je nodig

- + Kleurplaten Derde Kleuter [op USB-stick] die de kinderen naar hartenlust mogen kleuren in de klas of thuis.

DIPLOMA!

Na het afronden van alle methodieken, spelletjes en oefeningen, krijgt elke kleuter een diploma.

Om het thema ook thuis te laten leven, mogen de kleuters om de beurt Vonk en Bravo meenemen naar huis voor één nachtje.

IK BEN 5!

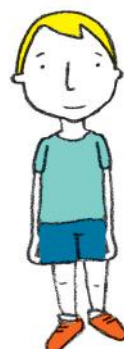
BRAVO, PAS OP! BRAVO, PAS OP! BRAVO, PAS OP!

ER IS GEVAAR!

MAMA VULT HET BAD,
IK STA KLAAR!

PAS OP NIET TE WARM,
ER IS GEVAAR!

EEN TOESTEL MET EEN SNOER!
WAAR?

KIJK DAAR!

LET OP OF JE STRUIKELT. ER IS GEVAAR!

OPGELET MET VUUR.
ER IS GEVAAR.

HIEP, HIEP HOERA, IK BEN 5 JAAR.

PAS OP VOOR DE KAARSJES WANT VONK IS DAAR!

VONK MAAKT BRAND

PAS OP, PAS OP
WAAR MAAKTE VONK EEN BRAND?
PAS OP, PAS OP
GA SNEL AAN DE KANT!

GEDICHT | BRAVO MET DE WATERSPUIT | BIJLAGEN VOOR DE DERDE LERERKLAS

HIER KOMT BRAVO-BRANDWEERMAN
DIE ALLE BRANDEN BLUSSEN KAN.
BRAVO MET DE WATERSPUIT
BLUST SNEL ALLE VLAMMEN UIT!
EN REDT HIJ MENSEN VAN HET DAK
IN ZIJN STOERE BRANDWEERPAK!

PAS OP, PAS OP
WAAR MAAKTE VONK EEN BRAND?
PAS OP, PAS OP
GA SNEL AAN DE KANT!

211

121

112

122

112

123

112

111

112

212

222

122

121

112

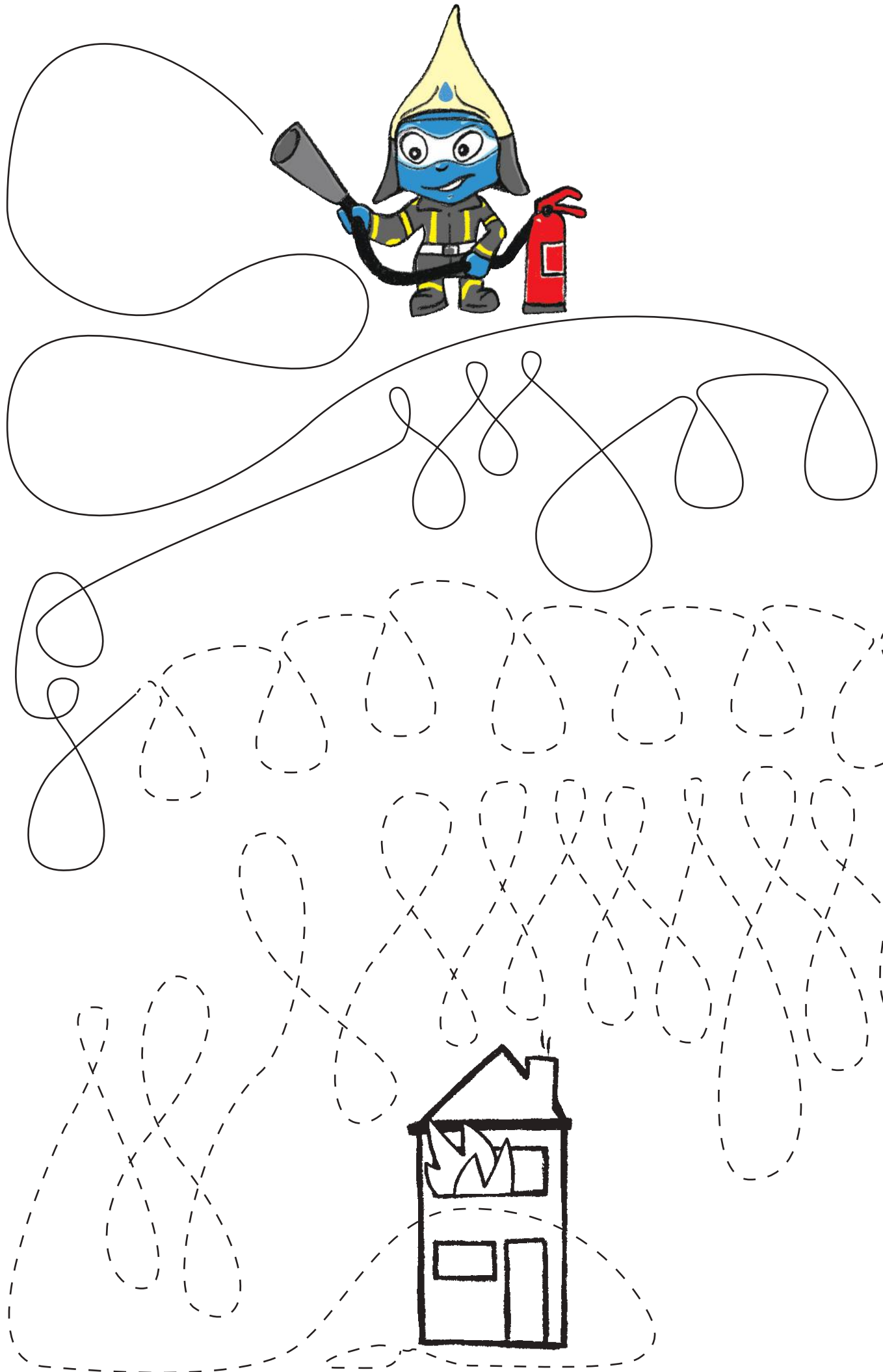
212

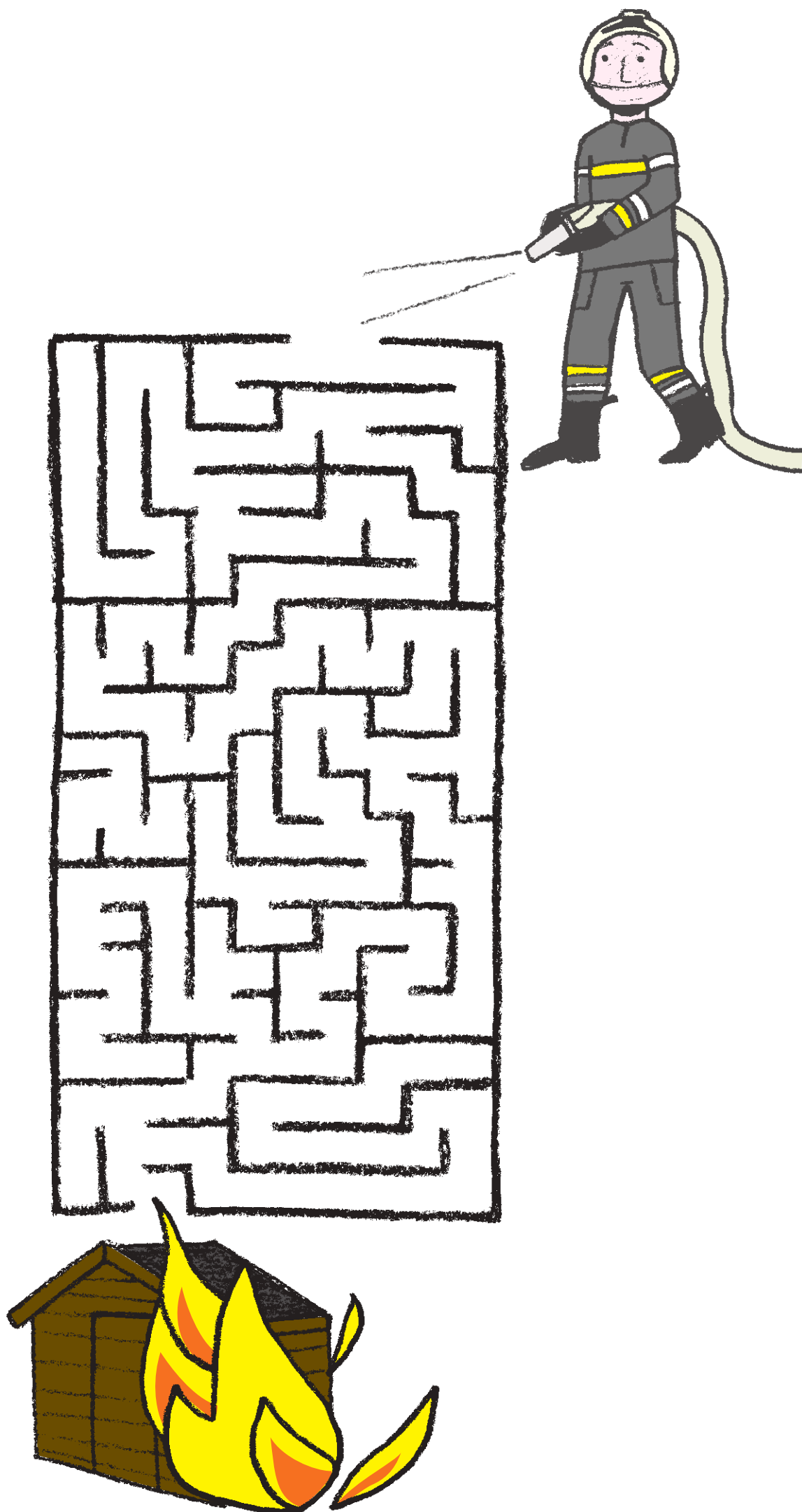
112

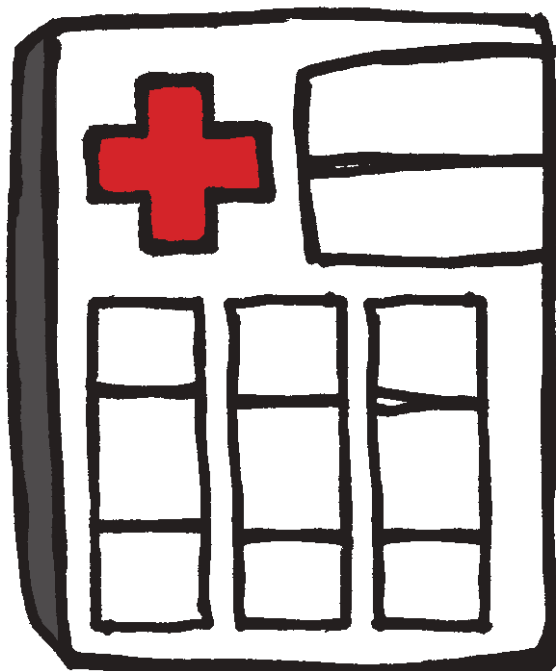
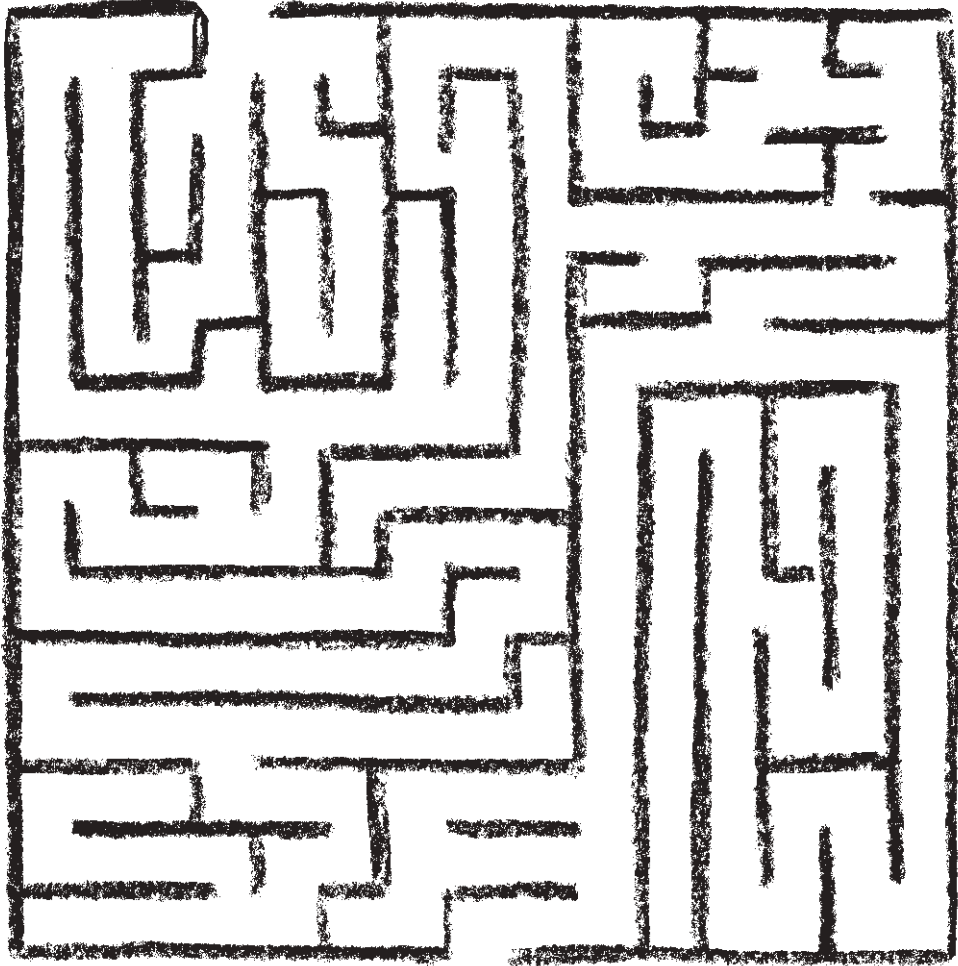
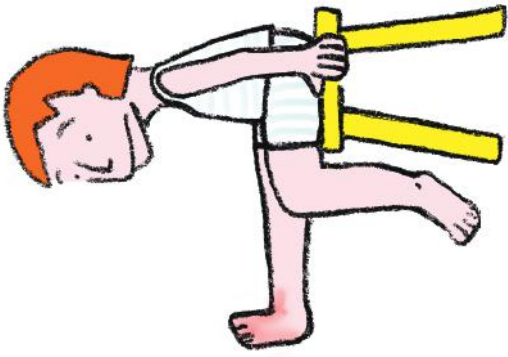
110

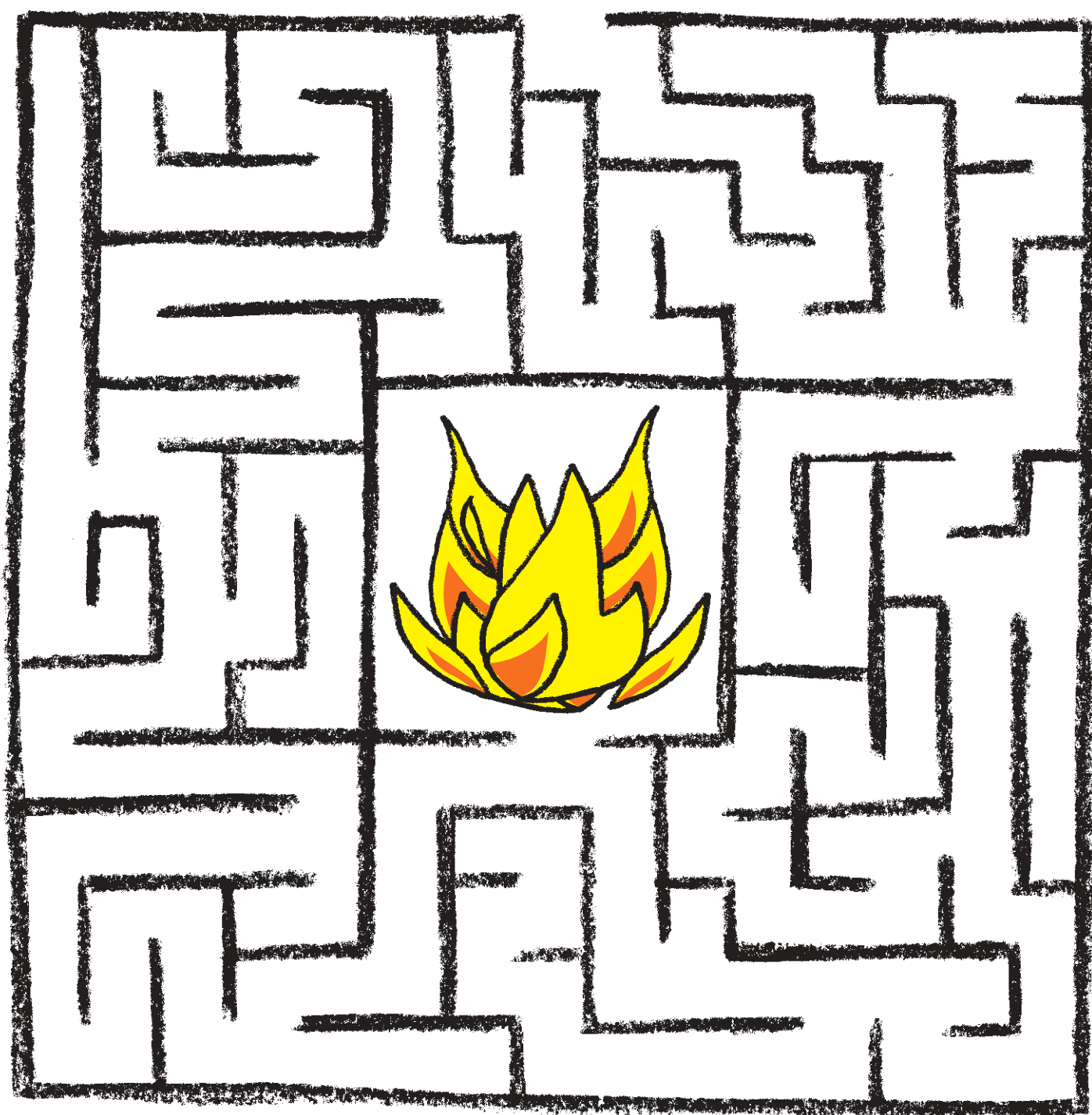
112

EINDTERMEN

De methodieken in deze educatieve branddoos sluiten aan bij volgende ontwikkelingsdoelen* van het kleuteronderwijs:

MUZISCHE VORMING

De kleuters kunnen:

- + visuele waarneming en beeldend geheugen versterken en vergroten door beeldelementen te herkennen.
- + kleur, lijn, vlak, ritme, vorm en versiering onderscheiden en de ontdekking van beeldelementen verwoorden.
- + ritme in beluisterde muziek en liedjes ervaren, herkennen en nabootsen.
- + zich inleven in personages en dingen uit de omgeving en deze uitbeelden.
- + meedoen met bewegingen die tijdens het vertellen van een verhaal aan bod komen, en belangstelling tonen om het bewegingsinspirerend gegeven nauwkeurig te observeren en na te bootsen.
- + vaststellen dat klanken, beelden en bewegingen elkaar wederzijds beïnvloeden.
- + de volgorde van een reeks van voorwerpen, prenten, beelden, klanken en geluiden vaststellen, veranderen, schikken, herschikken en er een nieuw verhaal rond vertellen.
- + openstaan voor nieuwe dingen uit hun omgeving.
- + ervan genieten bezig te zijn met de dingen die hen omringen om hun expressiemogelijkheden te ontdekken.

NEDERLANDS

De kleuters kunnen:

- + een mondelinge boodschap, eventueel ondersteund door gebaar, mimiek met betrekking tot een concrete situatie begrijpen.
- + door de kleuteronderwijzer gegeven opdrachten, met betrekking tot activiteiten in de klas of op school, begrijpen.
- + een beluisterd verhaal, bestemd voor hun leeftijdsgroep, begrijpen.
- + de bereidheid vertonen om naar elkaar te luisteren en om zich in te leven in een boodschap.
- + een voor hen bestemde mededeling en/of een verhaal zo (her)formuleren, dat de inhoud ervan herkenbaar overkomt.
- + spreken over ervaringen of gebeurtenissen uit de eigen omgeving of over wat ze van anderen vernamen.
- + spreken over gevoelens als blijheid, angst, verdriet, verwondering.
- + antwoorden op gerichte vragen in verband met betekenis, inhoud, bedoeling, mening in concrete situaties.
- + in een gesprek met een eenvoudige maar relevante vraag of met commentaar reageren.
- + zich inleven in duidelijk herkenbare rollen en situaties en vanuit eigen verbeelding/beleving hierop inspelen.
- + aan de hand van visueel materiaal een boodschap herscheppen.
- + door symbolen voorgestelde boodschappen in verband met concrete activiteiten begrijpen.
- + op materialen, in boeken, op uithangborden leettertekens onderscheiden van andere tekens.
- + een ervaring, een verhaal weergeven door middel van visueel materiaal.
- + onvolledige eenvoudige beelden aanvullen.

De kleuters beseffen dat bepaalde symbolen (pictogrammen, leettertekens, ...) dienen om boodschappen over te dragen.

MENS EN MAATSCHAPPIJ

De kleuters:

- + kennen en begrijpen omgangsvormen, leefregels en afspraken die van belang zijn voor het samenleven in een groep.
- + kunnen in concrete situaties met de hulp van een volwassene afspraken maken.
- + kunnen bij een activiteit of een spel in een kleine groep, controleren of de anderen zich aan de regels houden.

WETENSCHAP EN TECHNIEK

De kleuters:

- + kunnen bij zichzelf en bij anderen het verschil tussen ziek, gezond en gewond zijn herkennen.
- + kunnen in concrete situaties gedragingen herkennen die bevorderlijk of schadelijk zijn voor hun gezondheid.

WISKUNDIGE INITIATIE

De kleuters kunnen:

- + dingen kwalitatief vergelijken en samenbrengen op basis van één of twee gemeenschappelijke kenmerken.
- + in concrete situaties handelingen uitvoeren met vormen, grootheden en figuren, in functie van een kwalitatief kenmerk.

* Ontwikkelingsdoelen zoals vastgelegd door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement Onderwijs.

COLOFON & COPYRIGHT

Deze educatieve branddoos en methodieken zijn een initiatief van **Stichting Brandwonden**
Frans Landrainstraat 43, 1970 Wezembeek-Oppem - Tel.: 02 649 65 89
info@brandwonden.be - www.brandwonden.be
Met dank aan **Brandweer Zone Antwerpen** voor hun deskundig advies.

Concept: Stichting Brandwonden en ImpessantPlus
Redactie en lay-out: ImpessantPlus | www.impressantplus.be

© Niets uit deze branddoos en methodieken mag worden gekopieerd (tenzij in het kader van het gebruik van de methodieken) zonder schriftelijke toestemming van Stichting Brandwonden.

